

El Papa, en el seu
missatge, anima
a seguir l'exemple de la
Mare de Déu amb
gestos quotidians
d'amor i de servei

L'estel de Maria, ofrena de Barcelona al món

P 23-27

Agustí Codinach

Catalunya Cristiana



Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'N AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompli ordre adjunta)

NOM COL-LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular



«La nit estelada» de Vincent Van Gogh

MN. MIQUEL RAMÓN
Director

«Homo symbolicus»

Una de les característiques que diferencien l'home de la resta d'éssers vius és la capacitat de crear símbols. Gràcies al llenguatge, de caràcter també simbòlic, podem fer referència, a través de les coses que veiem, a realitats que no veiem o que no són evidents a primera vista. Tota la nostra vida és plena de símbols, com si d'una celebració litúrgica es tractés. La realitat parla més enllà de la seva superfície i de la seva immediatesa.

Juntament amb el llenguatge i la capacitat simbòlica, l'home es posa dret respecte dels seus avantpassats i és capaç de dirigir la seva mirada al cel. L'home, en passar de quatre potes a una postura erecta, genera una novetat important en la seva relació amb l'entorn. Ja no mira cap a baix o, com a màxim, capendavant, sinó cap amunt, i dirigeix els ulls a la volta celeste i als estels.

La nit estelada és un dels paisatges més evocadors de poetes, literats i pintors. Les estrelles no són vistes només com a conglomerats gasosos que cremen hidrogen al seu interior. Més aviat som davant del símbol per antonomàsia que ens recorda la transcendència. L'estel és el símbol de l'infinit, del que hi ha més enllà, de l'horitzó que volem assolir però que sempre s'eixampla

més i més.

L'estel de la torre de Maria que ha estat inaugurada a la Sagrada Família serà un símbol visible per a tota la ciutat. Ara bé, l'home té també la capacitat de reduir el significat dels símbols, de buidar el seu significat més pregon i quedar-se només en la materialitat, sense la referència a allò que és invisible als ulls, com diu Saint-Exupéry a *El petit príncep*. El podem veure com una llum més que il·lumina la nit barcelonina, o bé com una punta de fletxa que apunta al cel, a allò que hi ha més enllà de les nostres mesures i ponderacions; en definitiva, a Déu.

El laïcisme que vivim (diferent de la sana laïcitat) ens impedeix de penetrar el significat de la simbologia. Ens quedem només amb l'element funcional o estètic, sense deixar que el coneixement arribi al fons del veritable significat de les coses. El nou estel del firmament de Barcelona, la nova torre de l'*skyline* de la ciutat, ens convida a tornar a dirigir la nostra mirada cap al cel, per recordar-nos que la nostra vida està cridada a mirar les coses en la seva veritat; de manera que no quedem enlluernats amb la llum del nou estel i puguem passar del símbol de l'estrella a Aquell que ha creat el cel i la terra.

Contingut

03
Editorial

05
La setmana

06
Opinió

08
En primer pla

15
Vida eclesial

22
Opinió

23
Reportatge

28
Carta dominical

30
Bíblia

32
Litúrgia

34
Espai lectors

36
Cultura

46
Agenda

47
Des del carrer

Mons. Salvador Cristau, nou bisbe de Terrassa



PÀGINA 16-18



20-21
Els llibres de l'Èxode i Deuteronomi

Jordi Jiménez Guirao, guanyador de l'Ajut a la formació de la Fundació Joan Maragall



PÀGINA 36-37

Congrés sobre Ramon Llull a Roma

PÀGINA 19



47 Àngela Jover,
directora general
adjunta de Cuina
Justa

La setmana en tuits

JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES
@ARZOBISPOSAIZ

Arquebisbe de Sevilla

El Sant Pare Francesc ha nomenat bisbe de la diòcesi de Terrassa Mons. Salvador Cristau Coll. La nostra més sincera felicitació des de l'arxidiòcesi de Sevilla, i la seguretat de la nostra pregària. Una abraçada, germà

SOR LUCÍA CARAM
@SORLUCIACARAM

Dominica de Manresa

A Barcelona hem vist un estel i volem que la seva llum il·lumini la foscor de la indiferència, les nits fosques dels desvalguts, la hipocresia dels que s'aprofiten dels més febles. Volem que aquesta llum ens guïï en el camí de la vida per passar pel món fent el bé

ADAM CASALS
@ADAMCASALS

Consultor

El pare va dirigir els cors a la cripta de la Sagrada Família durant més de 30 anys. L'últim cop, pocs dies abans de morir de Covid durant la 1a onada. L'estel de la torre de Maria s'alça justament damunt la cripta, on es fan les misses per als fidels. Aquest estel també és una mica per a ell. I per la mare, que el seguí 11 mesos després. ACS.

EDMON COLOMER
@EDMONCOLOMER

Director d'orquestra

Montserrat Torrent, 95 anys al servei de la música a través de l'orgue, testimoni fonamental de la veritable cultura europea. Va inaugurar l'orgue de Sant Felip Neri que porta el seu nom. Enhorabona a la Montserrat i a tothom qui ho ha fet possible

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Tarda molt especial

La solemnitat de la Immaculada ha estat enguany extraordinària per a la nostra programació, que es va emetre tota la tarda des de la basílica de la Sagrada Família. Primer va ser *Tot anirà bé*, el magazine de Toni Marín, de 15 a 18 hores. Després de les seccions habituals, destaca l'última hora del programa, en què el presentador va parlar des de l'exterior i va entrevistar autoritats com ara el conseller d'Interior, Joan Ignasi Elena, o el cap de l'oposició, Salvador Illa. Abans, havia passat pels micròfons el president delegat de la Junta Constructora, Esteve Camps.

Després, vam transmetre la missa des de la nau principal de la basílica. I ja amb la torre beneïda i l'estel encès, l'espai *Camins*, amb Rafa Sanahuja, també va oferir una edició especial, amb veus com les de l'advocat Àngel Miret, el diaca Quique Fernández, els arquitectes Ricardo Gómez i Chiara Curti o el biògraf d'Antoni Gaudí Josep Maria Tarragona. Però el moment més intens va ser la visita del cardenal Joan Josep Omella. «Tinc una sensació de molta alegria, perquè he vist gent que esperava un fet prodigiós», va dir.

L'efemèride de la setmana

20 de desembre del 1911: mor a Barcelona, als 51 anys, el poeta Joan Maragall.



Zoom

EDUARD BRUFAU



Enguany *la Marató* arriba a la trentena edició i està dedicada a les malalties mentals. El diumenge 19 de desembre tota la programació de TV3 i Catalunya Ràdio sensibilitzarà sobre problemes de salut mental com ara la depressió, l'ansietat, el trastorn bipolar, l'esquizofrènia, les psicosis, els trastorns obsessius compulsius o les addiccions. S'espera que gràcies a la solidaritat de tothom les aportacions ajudin a millorar la recerca d'aquestes malalties.

LA SAL DE LA TERRA

L'escola dels sants records

D'acord, *a priori* semblaria que el que es demana a una escola és que capaci i ofereixi eines als alumnes pel seu propi desenvolupament, especialment el professional. Ara bé, si alguna cosa caracteritza l'educació cristiana és la voluntat d'anar més enllà de la mera instrucció. Cal dotar els alumnes d'un «motor competencial» potent que mogui la barca de la vida, però també cal oferir-los un motor intern de recerca i horitzons de sentit «benaaurats» (Mt 5,1-12) que els menin a bons ports pels mars agitats per on hauran de navegar.

Serà, doncs, un sant record la millor capacitat que podem oferir als alumnes de les nostres escoles, a mode de combustible, per engegar aquest motor intern?

Us confesso que escric aquestes línies motivat per un llibre que mena a la ignició: *Amor que crema*, un recull d'escrits del jesuïta Marc Vilarassau, que va morir als quaranta-cinc anys d'un càncer. En Marc va deixar una forta empremta en el seu entorn proper i també el llunyà, atès que va ser un dels pioners en la «tele-homilètica catalana» a través del seu blog i les xarxes socials. El seu mestratge, tant el formal o acadèmic com el que traspuava en tot el que feia, era creatiu i, alhora, proper i desacomplexat.

L'extensió d'aquest article d'opinió no em permet parlar més d'en Marc, a qui us convido a conèixer a través de la lectura, però no puc acabar sense fer referència a una citació clau en tota vocació educa-

ELOI ARAN

Cap d'àrea pastoral i socioeducativa de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya



tiva. Es tracta de les paraules que adreça un personatge de Dostoievsky, l'Alioxa Karamàzov, a un grup d'infants: «Sapigueu que no hi ha res de més noble, de més fort, de més sa i de més útil a la vida que un bon record, sobretot si ve de la primera edat, sobretot de la casa pairal. Us parlen molt de la vostra educació; ara bé, un record sant, conservat des de la infància, és potser la millor educació.»

Cal dotar els alumnes d'un «motor competencial» potent que mogui la barca de la vida

JOAN MARIA VERNET

Salesià a Jerusalem



Nova forma d'antisemitisme era el títol d'un article en un diari israelià. És una manera de fer mal als jueus, atacant-los públicament i violentament de part dels mateixos jueus, com s'ha pogut observar en aquests darrers temps a Israel.

I especialment s'ha pogut comprovar en un territori palestí al sud d'Hebron, un enclavament anomenat Mufkara, al qual s'ha negat l'ús de l'aigua que els palestins cerquen de portar al territori amb barrils i contenidors.

Però els jueus dels voltants no volen ni això, i negar-los l'aigua és com obligar-los que se'n vagin.

Els palestins, habituats a sofrir i a ser maltractats en aquella zona, resisteixen aquests atacs i humiliacions, mentre veuen els seus cotxes destruïts, els barrils i contenidors d'aigua trencats i buidats per

MIRADA AL MÓN

Nova forma d'antisemitisme

terra, molts caps de bestiar morts o ferits, dones i nens terroritzats...

I en aquest conflicte és on s'ha pogut detectar aquesta nova classe d'antisemitisme: els atacants de la zona són els ben coneguts habitants de les colònies jueves del voltant, «colons», coneguts normalment amb el nom anglès de *settlers*.

Una cosa que no s'havia vist mai, o almenys en la forma i violència com ara, és que els *settlers* han atacat amb la mateixa força i crueltat tant els palestins com els jueus que els feien costat.

Els colons han atacat tant els palestins com els jueus que els feien costat

S'ha de dir que en aquesta opressió israeliana contra els palestins hi ha un bon nombre de jueus liberals, justos amb els desvalguts palestins, que cerquen d'oposar-se al tractament inhumà dels *settlers*. I ara en són també víctimes.

Per exemple, la televisió feia veure com els *settlers* agafaven per la força aquests jueus defensors i valents, els tiraven per terra i els posaven el genoll al coll, com feien amb els palestins. Això ha traumatitzat l'opinió pública israeliana i hi ha hagut moltes crítiques en els mitjans israelians contra aquests jueus colons per la seva crueltat, injustícia, violència i també perquè impedeixen als jueus mateixos de fer el bé, defensant la justícia a favor dels palestins. Un mínim de consciència encara queda i actua.

**JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA**
Cardenal arquebisbe de Barcelona



La primera benaurada

En aquest quart diumenge d'Advent, ja a les portes de Nadal, la litúrgia és gairebé una festa mariana. La festa ens arriba en les paraules d'Elisabet a Maria: «Feliç tu que has cregut» (Lc 1,45a). És molt significatiu que la primera benaurança que apareix a l'Evangeli d'avui sigui precisament un elogi a la fe de la Mare de Déu.

Sant Joan Pau II va proposar una profunda meditació sobre la fe de Maria en l'encíclica que li va dedicar, titulada *Redemptoris Mater*, «la Mare del Redemptor», publicada l'any 1987, en la solemnitat de l'Anunciació del Senyor.

Maria és elogiada per la seva fe i ho és precisament per la seva actitud en el moment que li és revelada la seva missió. Així, Maria va respondre a Déu «[...] amb tot el seu jo humà, femení, i en aquesta resposta de fe hi estaven incloses una col·laboració perfecta amb la gràcia de Déu [...], i una disponibilitat perfecta a l'acció de l'Esperit Sant, que perfecciona constantment la fe per mitjà dels seus dons» (RM 13). Acollint el missatge de l'àngel, Maria es convertirà en «la Mare del Senyor» i en ella es realitzarà el misteri diví de l'Encarnació del Fill de Déu.

Sant Joan Pau II comparava la fe de Maria amb la fe d'Abraham, anomenat justament «el nostre pare en la fe»: «Així com en l'economia salvífica de la revelació divina, la fe d'Abraham constitueix l'inici de l'Antiga Aliança, la fe de Maria en l'Anunciació representa l'inici de la Nova Aliança» (RM 14).

El Sant Pare dedicava tota la segona

part de la seva carta a la Mare de Déu, present en el centre de l'Església pelegrina. Ens deia: «Precisament en aquest camí-pelegrinatge eclesial— a través de l'espai i del temps, i més encara a través de la història de les ànimes, Maria hi és present com la que “és feliç perquè ha cregut”, com la que va avançar en el pelegrinatge de la fe participant com cap altra criatura en el misteri de Crist» (RM 25).

«¿Qui soc jo perquè la Mare del meu Senyor vingui a visitar-me?» (Lc 1,43) Aquesta expressió d'humilitat d'Elisabet, em sembla que hauria de ser també la dels creients a casa nostra. També nosaltres hem estat visitats per Santa Maria al llarg dels temps, la tenim molt a prop nostre. La venerem amb moltes advocacions en nombrosos santuaris, esglésies i ermites. En la passada solemnitat de la Immaculada Concepció, vam poder constatar un signe actual de la presència de Maria a la nostra terra amb la inauguració de la torre-cimbori de la Mare de Déu a la basílica de la Sagrada Família, preludi de l'esperada culminació de la torre-cimbori dedicada a Jesucrist, prevista per al 2026. Maria sempre ens porta a Jesús.

Benvolguts germans i germanes, els bisbes auxiliars Sergi, Antoni i Javier, i un servidor, us desitgem un bon i sant Nadal. Ho fem amb una invitació a la fe, amb aquest vers de Jacint Verdaguer en el poema *Cançó de l'Estrella de Betlem*: «Homes, despertau,/ jo só l'Estrella del dia,/ veniu i adorau/ al fill de Maria.»

El Papa reivindica la fraternitat a Xipre i Grècia

Del 2 al 6 de desembre Francesc ha fet el seu 35è viatge apostòlic





Trobada amb el Sant Sínode a la catedral ortodoxa de Nicòsia.

PAPA FRANCESC
«Sempre hem de caminar pel camí del diàleg, un camí laboriós, pacient i segur, un camí de valentia»

Xipre i Grècia han estat els dos països que el papa Francesc ha visitat, del 2 al 6 de desembre, en el seu 35è viatge apostòlic.

«Necessitem una Església pacient. Una Església que no es deixi torbar ni pertorbar pels canvis, sinó que rebi amb serenitat el que és nou i discerneixi les situacions a la llum de l'Evangeli.» Ho va dir el Pontífex en la primera cita de la seva agenda, en el marc de la visita a Xipre, a la catedral maronita de Nicòsia durant la trobada amb sacerdots, religiosos i religioses, diaques, catequistes i associacions i moviments eclesials.

El Pontífex va recomanar als membres de l'Església xipriota la paciència de sant Bernabé, especialment en l'acompanyament: «Ell no esclafa la fe fràgil dels nouvinguts amb actituds rigoroses, inflexibles o amb exigències. Els deixa créixer, els acompanya, els agafa de la mà, els parla. (...) Bernabé no s'escandalitza.»

El Papa també va voler destacar la tasca de l'Església en l'acollida «als nous germans i germanes que venen

d'altres costes del món», i va ressaltar que és una comunitat que «acull, integra i acompanya». En aquest sentit, va assegurar que és un «missatge important també per a l'Església arreu d'Europa, marcada per la crisi de fe».

El segon dia de Francesc a l'illa va començar amb una visita de cortesia a Sa Beatitud Crisòstom II, al palau arquebisbal ortodox, en una jornada dedicada a l'ecumenisme. El Papa va assenyalar que «enmig de l'amor» entre catòlics i ortodoxos «hi ha Jesús».

Al final de la trobada, el Pontífex va firmar en el llibre d'honor on va escriure: «Invoco a Déu la humilitat i la valentia per caminar plegats cap a la unitat plena i donar al món, sobre l'exemple dels apòstols, un missatge fratern de consol i un testimoni viu d'esperança. (...) Hem de caminar sempre sobre el camí del diàleg, un camí laboriós, pacient i segur, un camí de valentia.»

Després, Francesc es va trobar amb el Sant Sínode ortodox a la catedral de Nicòsia, on va subratllar que «per revitalitzar-nos en la comunió

PAPA FRANCESC
«Ser Església petita
ens fa signe eloqüent
de l'Evangeli, del Déu
anunciat per Jesús que
tria els petits i els
pobres»

«Soc aquí per dir-vos
que em teniu a prop;
soc aquí per veure-us
els rostres, per mirar-vos
als ulls»

i en la missió necessitem el valor de despullar-nos del que, tot i que preciós, és terrenal, per afavorir la plenitud de la unitat».

El Papa va recordar que l'origen comú d'ortodoxos i catòlics és sant Pau, perquè «venim del mateix ardor apostòlic i ens uneix un únic camí: el de l'Evangeli. M'agrada veure que continuem caminant en la mateixa direcció, a la recerca d'una fraternitat cada vegada més gran i de la unitat plena».

Francesc va animar a continuar l'exemple de Bernabé per proclamar l'Evangeli, «convidant-nos a comprendre que l'anunci no es pot basar en exhortacions generals o en l'observació de preceptes i normes», sinó que ha de fer-se a través de la trobada personal. Així, va demanar «escoltar, deixar-se interrogar, descobrir l'altre, compartir».

El Bisbe de Roma va expressar el desig que «augmentin les possibilitats de trobar-nos, de conèixer-nos millor, d'enderrocar molts preconceptes i de disposar-nos a una escolta serena de les respectives experiències de fe», i de «no deixar-se parilitzar pel temor d'obrir-nos i de fer gestos audaçs; no secundem el caràcter irreconciliable de les diferències».

El Papa va afirmar que malgrat que històricament s'han obert «amplis solcs» entre catòlics i ortodoxos, l'Esperit Sant desitja «que tornem a apropar-nos amb humilitat i respecte. (...) Quants cops ens hem preocupat per oposar-nos als altres, en lloc d'acollir dòcilment el camí de Déu, que tendeix a recompondre les divisions en caritat i quants cops hem engrandit i difós prejudicis sobre els altres».

Cristians lluminosos

Francesc va celebrar una missa a l'estadi Neo GSP de Xipre, en la qual van participar unes 10.000 persones. A l'homilia, va convidar a renovar la confiança en Jesús perquè la seva llum «és més gran que qualsevol de les nostres tenebres» i va donar tres consells: anar a Jesús per guarir, portar les ferides junts i anunciar l'Evangeli amb alegria.

«Calen cristians il·luminats», va indicar, «però sobretot lluminosos, que toquin amb tendresa les cegueses dels germans, que amb



gestos i paraules de consol encenguin llums d'esperança en la foscor; cristians que sembrin brots d'Evangeli en els camps àrids de la quotidianitat, que portin carícies a les soledats del patiment i de la pobresa».

Durant una pregària ecumènica a la parròquia de la Santa Creu, de Nicòsia, en la qual van donar el seu testimoni migrants establerts a Xipre, el Pontífex va clamar «per una humanitat sense murs de separació» i va subratllar que la problemàtica migratòria «és el patiment de germans i germanes i no podem callar».

El Papa va lamentar que «es posin filats d'espines per no deixar entrar el refugiat, el que ve a demanar pa, germandat, ajuda, alegria, que fugi de l'odi i es troba al davant un odi que s'anomena concertina». Va afirmar que el drama de la migració cap a Europa és «la guerra» dels nostres dies i que els «camps» al nord d'Àfrica són com els camps



per la promoció de tothom».

També va indicar que la comunitat europea, «esquinçada per egoismes nacionalistes, més que ser un tren de solidaritat, alguns cops es mostra bloquejada i sense coordinació. Voldria exhortar a una visió de conjunt, comunitària, davant la qüestió migratòria, i animar que s'adreci l'atenció als més necessitats perquè, segons les possibilitats de cada país, siguin acollits, protegits, promoguts i integrats en el ple respecte dels seus drets humans i de la seva dignitat».

Davant la situació de pandèmia, va recordar que «ha fet que ens redescobrim fràgils i necessitats dels altres». En aquest context, «s'ha obert camí un notable sentit de solidaritat, al qual l'Església catòlica local és feliç de poder continuar contribuint, amb la convicció que això constitueix una herència que no s'ha de perdre».

Una altra trobada destacada és la que va mantenir Francesc amb Sa Beatitude Jeroni II a la seu de l'arquebisbat d'Atenes i de tot Grècia. El Papa va fer una crida a la comunió i va ressaltar la importància que l'Església ortodoxa dona a la formació i a la preparació teològica.

El Bisbe de Roma va recordar els fruits dels primers concilis ecumènics, tot i que va reconèixer que «malauradament, després hem crescut allunyats. (...) Amb vergonya, ho reconec per l'Església catòlica, accions i decisions que tenen poc o res a veure amb Jesús i amb l'Evangeli, basades més aviat en la set de guanys i de poder, han fer marcir la comunió. D'aquesta manera hem deixat que la fecunditat estigués amenaçada per les divisions». Per això, va expressar la necessitat de «renovar la súplica del perdó a Déu i als germans pels errors que han comès tants catòlics».

El Papa es va reunir amb la comunitat catòlica a la catedral de Sant Dionís, a Atenes, i va mostrar la seva alegria per trobar-se en «una terra que és un do», un patrimoni de la humanitat sobre el qual s'han construït els fonaments d'Occident.

Francesc va destacar la figura de sant Pau i es va aturar en dues actituds de l'apòstol: la confiança i l'acollida. Als catòlics grecs els va dir que «ser Església petita ens fa

El Papa va visitar els refugiats al centre d'acollida i identificació de Mitilene.

de concentració del nazisme. Francesc també va recordar «tots els que s'han quedat pel camí», al mar, que «ha esdevingut un cementiri».

Bressol de la civilització

En el seu primer discurs després de la seva arribada a Grècia, a Atenes, el Papa va dir: «Des d'aquesta ciutat bressol de la civilització es va aixecar un missatge orientat cap al cel i cap a l'altre; que a les seduccions de l'autoritarisme respongui amb la democràcia, que a la indiferència individualista oposi la cura de l'altre, del pobre i de la creació, pilars essencials per a un humanisme renovat, que és el que necessiten els nostres temps i la nostra Europa.»

El Papa va mostrar la seva preocupació davant del retrocés de la democràcia i va animar a «passar del partidisme a la participació; del mer compromís per sostenir la pròpia facció a implicar-se activament

signe eloqüent de l'Evangeli, del Déu anunciat per Jesús que tria els petits i els pobres, que canvia la història amb les proeses senzilles dels humils». I els va animar a «no voler ocupar l'espai i la vida dels altres, sinó a sembrar la bona notícia en el terreny de la seva existència, aprenent sobretot a acollir i reconèixer les llavors que Déu ja ha posat en els cors, abans de la nostra arribada».

Clam des de Mitilene

Sens dubte, un dels moments més emotius del viatge papal va ser la visita als refugiats del camp de Mitilene: «Soc aquí per dir-vos que em teniu a prop; soc aquí per veure-us els rostres, per mirar-vos als ulls: ulls carregats de por i d'esperança, ulls que han vist la violència i la pobresa, ulls solcats per massa llàgrimes.»

Francesc va assenyalar que si no hi ha una reconciliació amb els més febles, no hi haurà un «futur pròsper. Rebutjar els pobres és rebutjar la pau». Els problemes no es resolen amb murs, sinó unint esforços pels altres, va comentar: «No deixem que el *Mare Nostrum* esdevingui un desolador *Mare Mortuum*, ni que aquest lloc de trobada es torni un escenari de conflictes!»

La migració és un «problema del món, una crisi humanitària que concerneix tothom», va reflexionar, i va afegir que la pandèmia ens ha fet sentir «a tots dins la mateixa barca» i experimentar «el que significa tenir les mateixes pors».

Segons Francesc, per orientar el futur cap al bé són necessàries polítiques més àmplies i no accions unilaterals: «Ha d'acabar el rebot continu de responsabilitats, que no es delegui sempre als altres la qüestió migratòria, com si a ningú no li importés i només fos una càrrega inútil que algú es veu obligat a suportar.»

En el seu discurs, va demanar a Déu «que ens desperti de l'oblit de qui pateix, que ens sacsegi de l'individualisme que exclou, que desperti els cors sords a les necessitats del proïsme». Perquè els refugiats «ens demanen que no mirem cap a una altra banda, que no renequem de la humanitat que ens uneix, que fem nostres les seves històries i no oblidem els seus drames». Així, va



clamar: «Superem la paràlisi de la por, la indiferència que mata, el desinterès cínic que, amb guants de seda, condemna a mort el qui es troba als marges.»

El Papa va agrair el compromís de moltes persones i institucions en l'acollida i la integració, però va admetre que «aquest país, com altres, travessa actualment una situació difícil i que a Europa continua havent-hi persones que persisteixen a tractar el problema com un afer que no els incumbeix».

Per al Pontífex, cal desenvolupar accions concertades per resoldre les emergències i va denunciar que el Mediterrani és un «cementiri sense làpides. Us ho suplico: aturem aquest naufragi de civilització!».

Després de la visita als refugiats, Francesc va presidir una eucaristia al Megaron Concert Hall d'Atenes en la qual va animar els fidels a fixar-se en dos aspectes relatius a Joan el Baptista: el lloc on es troba

PAPA FRANCESC
«Superem el desinterès cínic que, amb guants de seda, condemna a mort el qui es troba als marges»

«Escollir és un repte, és afrontar la por al desconegut, és sortir del pantà de l'aprovació, és decidir-se a prendre la pròpia vida entre les mans»



el profeta, el desert, i el contingut del seu missatge: la conversió.

Joves fraterns

Una altra cita ineludible de Francesc va ser la que el va dur a trobar-se amb els joves a l'escola Sant Dionís de les Germanes Ursulines de Marusi, a Atenes. Va ser el darrer acte abans d'acomiar-se de Grècia i finalitzar així la visita apostòlica.

El Papa els va dir que no tinguessin por dels dubtes de fe, perquè «ajuden a enfortir-la, a fer-la més forta, més conscient, més lliure i més madura».

Un dels missatges sobre els quals va insistir el Pontífex va ser el de la fraternitat i la capacitat de somiar: «No us heu de deixar paràlitzar per la por, somieu en gran! I somieu junts!»

Francesc els va recordar que «escollir és un repte, és afrontar la por al desconegut, és sortir del pantà de l'aprovació, és decidir-se a prendre la pròpia vida entre les mans. Les bones decisions inclouen sempre els altres. Aquestes són les decisions per les quals val la pena arriscar-se, els somnis que cal realitzar; els que requereixen valentia i que impliquen els altres».

Francesc sempre reserva un espai per als joves en els seus viatges.

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

SABER ESCOLTAR

La humanitat, en camí cap a Crist

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org



Proposo, al lector, la següent experiència: que vagi a la catedral de Barcelona i, a poc a poc, recorri els altars laterals. Darrere la girola, a l'altar de Santa Elena, hi ha una escena deliciosa i quasi ingènua dels Reis d'Orient que dormen en un mateix llit i tenen les tres corones damunt un bagul. A la part alta del capçal, hi ha un àngel que els indica, en somnis, que no retornin a veure Herodes.

Aquesta tendra escena m'ha fet recórrer al llibre de *La infantesa de Jesús* del Papa emèrit, el qual considera que la narració dels tres Reis és un text històric. Benet XVI, lúcid en temes teològics, es pregunta sobre la identitat i la procedència dels tres Reis, homes molt sensibles, que tingueren la finesa espiritual

d'adonar-se que, en la seva possible tasca astronòmica, hi van saber veure el signe d'un missatge diví, un missatge d'esperança.

Pel que fa a la procedència dels Reis, el Papa emèrit la considera un tema obert. El quadre esmentat presenta els personatges com si fossin les edats de la vida: joventut, adultesa i ancianitat. Altres estudiosos indiquen que els tres Reis d'Orient són la representació gràfica d'Àfrica, Àsia i Europa.

Ratzinger, però, posa l'accent en la relació d'aquest esdeveniment amb la nostra fe. De fet, la litúrgia anomena Epifania (manifestació esplèndida) la solemnitat de l'adoració dels Reis i ens convida no solament a pensar en el que té de bullici aquesta festa, sinó a donar

a Jesús el present valuósíssim del nostre cor.

El Papa emèrit conclou l'escena de l'encontre dels savis d'Orient amb Jesucrist. I diu textualment: «Representen la humanitat quan emprèn el camí cap a Crist, inaugurant una processó que recorre tota la història. No representen únicament les persones que ja han trobat el camí que porta fins a Crist. Representen l'anhel interior de l'esperit humà, la marxa de les religions i de la raó humana a l'encontre de Crist.»

Els savis d'Orient representen la humanitat quan emprèn el camí cap a Crist

P-J YNARAJA

Sacerdot del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Quan vaig arribar a la Llobeta els meus deures es reduïen a la missa al matí i, al Rosari, a la tarda. No era una tasca suficient per al meu ideal. Responia a la meua vocació mitjançant correspondència amb joventut coneguda, però no era suficient.

Mirant per la finestra, veia passar els cotxes i pensava, que segurament podria ajudar algú. Jo, Senyor, desitjo ser més útil, en Tu hi ha la solució.

Era un dissabte, pluvia molt, i van trucar a la porta. Un cap escolta em demanava refugi. És clar que sí. Van sopar, vam pregar i, de bon matí, van marxar. Van dir als de la seva unitat que en aquella casa un sacerdot els havia acollit. Més tard, vaig saber que aquell jove s'havia convertit en el monjo-teòleg Lluís

A PROPÒSIT DE...

Comunitat fluctuant

Duch. Segurament ningú el recordarà per aquella la nit passada a casa meua, ni tampoc ell la deu recordar, però jo sí perquè a la Llobeta hi va quedar la seva empremta.

Un grup de noies guia em van demanar que anés al seu campament per a una cerimònia de promesa escolta. Quan era allà, algú va venir a robar. La nostra companyia va calmar els ànims i va germinar l'amistat.

Conseqüència d'aquestes ocurrences del Senyor, va ser la presència, durant la Setmana Santa, de mig centenar de joves disposats a celebrar els dies sants, animant i servint, centrats en la litúrgia i oberts a tots. Començava una nova etapa.

L'amistat és un do més gran que la veritat

Uns caps escoltes van venir a preparar espiritualment el curs. Simultàniament, van passar uns amics, estudiants de medicina. Tots, doncs, universitaris, vam parlar de tot. Als de medicina se'ls va espatllar el cotxe i, evidentment i satisfets, es van quedar a dormir. Vam discutir, vam cantar i vam pregar. A això ho vam anomenar Congrés de Neuròtics i ens vam proposar tornar-lo a repetir. Així va néixer el que, posteriorment, vam denominar comunitat fluctuant, que imagino que obeïa al mateix Esperit que a Taizé van anomenar dinàmica del que és provisional.

Un dia vam resumir aquests principis: un home val més que una idea. L'amistat és un do més gran que la veritat. La convivència jubilosa supera qualsevol vivència espiritual. (Continuarà.)

Vida eclesial

Aquesta setmana informem del nomenament de Mons. Salvador Cristau com a bisbe de Terrassa, recollim un congrés a Roma sobre Ramon Llull, i Teresa Solà parla dels llibres de l'Èxode i del Deuteronomi



El prelat prendrà possessió de la diòcesi el 5 de febrer

Mons. Salvador Cristau, nou bisbe de Terrassa

EDUARD BRUFAU

Terrassa

Fotos: Agustí Codinach

Després d'uns quants mesos d'espera la diòcesi de Terrassa ja té nou bisbe: Mons. Salvador Cristau i Coll. El 3 de desembre passat es va fer públic que el fins ara administrador apostòlic de la diòcesi vallesana substituirà Mons. Josep Àngel Saiz, que l'abril passat va ser nomenat arquebisbe de Sevilla. La cerimònia de presa de possessió de Mons. Cristau tindrà lloc el 5 de febrer proper a la catedral del Sant Esperit de la ciutat vallesana.

Mons. Salvador Cristau ha estat estretament vinculat al bisbat de Terrassa des que aquest va ser creat, l'any 2004, com a rector de la catedral del Sant Esperit i vicari general de la diòcesi. Posteriorment, l'any 2010, va ser nomenat bisbe auxiliar. El nou bisbe titular, per tant, coneix de primera mà la diòcesi del Vallès, i alhora els fidels han valorat molt positivament el nomenament d'algú caracteritzat per un esperit conciliador i que sempre s'ha mostrat proper i afable amb tothom.

Gratitud i comunió

En el moment de donar-se a conèixer el nomenament, Mons. Cristau va tenir paraules d'agraïment per l'etapa precedent i per la que s'obre a partir d'ara: «He pogut viure el naixement de la diòcesi de Terrassa, i dono gràcies a Déu per tot el que he pogut viure en aquest temps. També dono gràcies al bisbe Josep Àngel per tot el que he après amb ell durant aquests anys. Ara encaro el futur al capdavant d'aquesta diòcesi amb responsabilitat i il·lusió.»



El bisbe electe de Terrassa va parlar del context en què ha estat triat com a pastor de la diòcesi: «Aquesta missió m'arriba en moments que no són fàcils: pandèmia, crisi econòmica, incertesa general, secularització... Hi ha molt de patiment al món, i abusos de tota mena, però no ens hi podem conformar. Hem de treballar pel projecte de Déu i estar amb els qui més pateixen.»

Així mateix el nou bisbe va afirmar que encara no té definit un projecte concret per desenvolupar, però va posar l'evangelització com



Mons. Salvador Cristau el dia en què es va donar a conèixer com a nou bisbe de Terrassa.

SALVADOR CRISTAU
«Hem de treballar pel projecte de Déu i estar amb els qui més pateixen»

«Expresso la meua sincera adhesió al papa Francesc, m'hi sento en perfecta sintonia»

un dels eixos principals: «No tinc fet en aquests moments un programa d'actuació de la diòcesi, però sí que hi ha prioritats que venen donades per les circumstàncies dels moments que vivim, i avui la prioritat principal és l'evangelització. Vivim en un món secularitzat, molt apartat de Déu, i això ens demana un pas de confiança i esperança en el Senyor, per evangelitzar en aquest context.» També va fer saber que de moment no està previst que hi hagi un bisbe auxiliar a la diòcesi, com havia estat fins ara.

Com a fita a curt i mitjà termini, Mons. Salvador Cristau es va referir al Sínode sobre la sinodalitat, que tindrà lloc a Roma l'octubre del 2023, però que ja ara les diòcesis d'arreu del món comencen a preparar: «En la sinodalitat eclesial tenim el repte de caminar junts en Jesucrist, com els deixebles d'Emmaús. I alhora no n'hi ha prou de caminar junts, cal comunió, buscar junts una mateixa llum. El projecte del sínode és important perquè ens implica a tots a l'Església. Aquest és un dels objectius més immediats que tenim a la diòcesi.»

Fidelitat al Papa

El nou bisbe de Terrassa va voler fer explícita la seva fidelitat absoluta al papa Francesc i al seu pontificat: «En dono gràcies a Déu i expresso la meua sincera adhesió al papa Francesc. Això no és cap fórmula protocol·lària, m'hi sento en perfecta sintonia. Sempre m'he sentit en comunió amb tots els Papes que he conegut: Pius XII, Joan XXIII, Pau VI, Joan Pau I, Joan Pau II, Benet XVI i ara el papa Francesc.»

El prelat egarenc també es va adreçar als fidels per comunicar-los que treballarà perquè la caritat impregni les relacions dins de la diòcesi de Terrassa: «Em sento cridat a fer present l'amor en cadascun de vosaltres.» Mons. Cristau va afirmar que com a nou pastor exercirà el ministeri des de la humilitat i el reconeixement de les pròpies limitacions. Finalment va assegurar que prega per la diòcesi i va demanar als fidels que també preguessin per la nova etapa que s'obre a la diòcesi.

Mons. Salvador Cristau i el servei a l'Església

Nascut a Barcelona el 15 d'abril del 1950, Mons. Salvador Cristau i Coll es va llicenciar a la Universitat de Barcelona en Dret el 1972. Més tard va entrar al Seminari de Toledo, on va cursar estudis eclesiàstics i on va obtenir el batxillerat en Teologia. Després de ser ordenat prevere a la catedral de Toledo el 1980, va ser nomenat vicari de les parròquies del Bon Pastor i de Sant Just i Pastor de Toledo i notari del Tribunal Eclesiàstic de de la mateixa ciutat. L'any 1985 es va traslladar a Barcelona i fou nomenat vicari de la parròquia de Sant Vicenç a Mollet del Vallès, incardinant-se aquell mateix any a l'arxidiòcesi de Barcelona. També va ser nomenat oficial de la Cúria de Barcelona i el 1990, vicari de la parròquia de la Mare de Déu de Montserrat.

L'any 1991 Mons. Cristau va entrar a formar part de l'equip de formadors del Seminari Major de Barcelona, en el qual també va exercir de vicerector i director espiritual, i entre altres càrrecs va ser delegat episcopal per a les qüestions administratives matrimonials al Vicariat general de l'arquebisbat. El 1998 va ser nomenat rector de la basílica de la Mare de Déu de la Mercè de Barcelona. Així mateix, va ser arxiprest de la Catedral, promotor de Justícia de l'arquebisbat, i secretari general i canceller de l'arquebisbat de Barcelona. Amb la creació l'any 2004 de les noves diòcesis de Terrassa i Sant Feliu de Llobregat va ser el primer secretari general i canceller de tots dos bisbats. Quan el 2006 es va crear el Seminari de Terrassa en va ser nomenat rector i poc després delegat episcopal de Pastoral Vocacional. Entre els anys 2008 i 2010 també va ser administrador parroquial de la parròquia de Sant Cebrià de Valldoreix, on es troba ubicat el Seminari Diocesà. Finalment, l'any 2010 va ser nomenat bisbe auxiliar de Terrassa. El 5 de febrer proper Mons. Salvador Cristau prendrà possessió com a nou bisbe de Terrassa a la catedral del Sant Esperit.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

«Qui s'ha endut el meu formatge?»

És una història protagonitzada per dos ratolins (l'Oli i el Corri) i dos humans (el Kif i el Kof). Tots conviuen als laberints d'una central formatgera on són feliços perquè ho tenen tot.

Un dia, els dos ratolins i els dos humans s'enfronten al fet que el formatge, a poc a poc, s'ha anat esgotant i ha desaparegut completament.

Els ratolins ràpidament SURTEN, es posen en marxa cercant altres maneres, un altre lloc. Treballen en equip: un ensuma, l'altre el segueix.

Els humans NO SURTEN, es queden lamentant la situació de pèrdua i es pregunten per què el formatge s'ha esgotat fins a desaparèixer. Després de dies de pena, el Kof arriba a la conclusió que la desaparició del formatge ha estat gradual i, per tant, no tornarà a ser com abans. Es posa en marxa sense l'ajuda del seu amic Kif, que es queda a la central esgotada. El Kof comença a caminar investigant cada racó del laberint a la recerca d'un nou formatge, deixant missatges pel camí perquè el seu amic estimat Kif s'orienti en cas que decideixi seguir-lo.

Finalment, els dos ratolins arriben primer a una nova central on troben una gran varietat i quantitat de formatges que mai de la seva vida s'haurien pogut imaginar. El canvi ha estat a millor. Dies després arriba el Kof i es queda bocabadat. Novament tenen formatge per menjar tota la vida. El Kof es queda a la nova llar, esperant l'arribada del seu estimat Kif i gaudint d'aquell canvi que ha experimentat perquè no havia tingut por.



La roda de premsa va tenir lloc al bisbat de Terrassa.

JOAN PALERO

El bisbe Sebastià Taltavull va participar en un congrés a Roma sobre el beat mallorquí

«Hi ha molt interès en la declaració de Ramon Llull com a primer doctor laic de l'Església»

CARME MUNTÉ MARGALEF
Redacció

SEBASTIÀ TALTAVULL
«La canonització és a les mans del papa Francesc, que és qui ha de firmar el decret»

«La canonització del beat Ramon Llull i la seva declaració com a doctor de l'Església, el primer laic, són a les mans del papa Francesc, que és qui ha de firmar el decret. Els estudis estan fets, la decisió està presa, però cal fixar quan i on es pot fer la canonització», va manifestar el bisbe de Mallorca, Sebastià Taltavull, al programa *Sense distància*, de Ràdio Estel, presentat i dirigit per Ignasi Miranda. «Hi ha molt interès en la declaració de Ramon Llull com el primer doctor laic de l'Església, perquè tota la seva dimensió cultural, a més de l'espiritual, té molt atractiu a nivell mundial.»

Mons. Taltavull va participar del 18 al 20 de novembre en el Congrés *El Beat Ramon Llull: el personatge i la seva relació amb l'islam*, organitzat pel Pontifici Institut d'Estudis Àrabs i d'Islamística (PISAI) de Roma, l'Ateneu Universitari Sant Pacià i l'Escola Superior d'Estudis Medievals i Franciscans.

Coincidint amb la seva estada a Roma, Mons. Taltavull va participar en l'audiència general dels dimecres del papa Francesc: «Ha anat molt bé, em va semblar important ser en aquesta audiència per parlar amb ell i explicar-li la meua participació en el congrés de Ramon Llull.»

Durant el congrés es va projectar el documental *Phantasticus. El càntic de Ramon*; es va presentar el volum *Il beato Raimondo Lullo: il personaggio e il suo rapporto con l'Islam* (*El Beat Ramon Llull: el personatge i la seva relació amb l'islam*), preparat pel professor Diego Sarrió Cucarella.

«Ramon Llull és un personatge tan complet que se n'han de presentar amb equanimitat tots els aspectes», va comentar el bisbe de Mallorca, en el sentit que «es coneix molt la dimensió cultural, però no tant l'espiritual, quan de fet no s'entén l'una sense l'altra: tota l'expressió espiritual del seu missatge encara està molt per descobrir».

Qui també va participar en el congrés, que va ser clausurat pel cardenal Lluís F. Ladaria, prefecte de la Congregació per la Doctrina de la Fe, va ser Mn. Gabriel Ramis, postulant de la causa de canonització del beat Ramon Llull: «Aquest congrés no ha fet referència directa al procés de canonització, però tot el que sigui aprofundir en la figura de Ramon Llull és profitós per a la causa.»

Segons el postulant, «la canonització i la proclamació de Ramon Llull com a doctor de l'Església tindrà una gran influència eclesial, perquè permetrà exposar com a model de santedat i de doctrina un senyor del segle XIII-XIV, que va viure totalment dedicat a l'ars per a la conversió dels infidels, en una dinàmica missionera i teològica cabdal».



El Papa va saludar Mons. Taltavull durant l'audiència general de dimecres 17 de novembre.

ANÀLISI

Els llibres de l'Èxode i Deuteronomi o la història de Déu amb el seu poble

Una intervenció divina en la història

TERESA SOLÀ
 Doctora en Teologia bíblica
 i en Filosofia

El conjunt dels llibres de l'Antic Testament reporta el que es verifica per iniciativa de Déu envers el seu poble i de part del poble respecte de Déu. Essent així que tots els esdeveniments es resolen en un diàleg; aquests tenen lloc en un encontre. El gran encontre narrat per l'Antic Testament és descrit com a èxode, amb el qual s'enceta la història de Déu amb el seu poble.

El relat de l'alliberament de l'esclavitud d'Egipte constitueix la breu introducció de l'Èxode-Deuteronomi del Pentateuc. Es tracta d'un sumari sobre el que Déu ha fet a favor d'Israel. És el que el pare explica al fill quan entren a la terra promesa: «Quan hagis entrat al país que el Senyor el teu Déu et dona [...] A la presència del Senyor, el teu Déu, diràs això: "El meu pare era un arameu errant, que va baixar a Egipte i va viure-hi com a immigrant [...] Llavors van implorar l'ajut del Senyor, Déu dels nostres pares, i ell escoltà el nostre clam [...] i ens va alliberar» (Dt 26,4-6).

Tot l'Antic Testament testimonia que aquest encontre fou una experiència de salvació. A l'Antic Testament no hi ha res que pugui ser comparat per importància a aquest gran esdeveniment. L'alliberació de l'esclavitud d'Egipte és l'inici de la història d'Israel segons el llibre de l'Èxode. Sobre aquesta alliberació enfonsa les seves arrels la confederació de les tribus d'Israel quan aquestes entren a la terra promesa. Tot establint un cert paral·lelisme amb l'èxode d'Egipte, el Deutero-Isaïes es refereix a l'èxode d'Egipte al final de la història d'Isra-

La referència a Déu com aquell que salva es troba també en la vida privada i en l'esfera personal



Il ragazzo

L'encontre en la Bíblia és sempre una categoria personal, un fet que té lloc entre persones.

el, quan al poble escollit li és promès l'alliberament de l'exili a Babilònia.

L'alliberació de l'esclavitud d'Egipte és posada de moltes maneres en relació amb el culte. En termes recitatius es parla d'aquesta alliberació a Dt 26, en ocasió de la presentació de les primícies. Amb l'ofrena de les primícies es lliuren a Déu els primers fruits de la collita, el primer fruit del ramat.

L'experiència de l'alliberació al començament significa per a Israel que Jahvè, el Senyor, restarà l'alliberador i salvador d'aquest poble. La salvació de l'esclavitud d'Egipte va seguida per moltes experiències de salvació. Durant l'exili el Deutero-Isaïes promet l'alliberament de l'exili de Babilònia en termes d'un nou èxode. Es parla de Déu com a salvador en el present i en el futur: és una dada present en tots els llibres històrics, en els profetes i en els salms.

L'encontre en la Bíblia és sempre una categoria personal, un fet que té lloc entre persones; aquesta dinàmica de l'encontre personal domina tota la història de Déu amb Israel.

Aquest encontre narrat en la Bíblia significa per a Israel que Jahveh és el seu salvador. Així com ell ha estat el seu salvador als inicis de la història d'Israel, així és esperada contínuament la seva intervenció salvadora. La salvació de l'esclavitud d'Egipte és seguida per moltes intervencions de salvació i d'ajut en el llarg camí del desert, en temps dels jutges i en el període dels reis. Un rei és donat a Israel amb la finalitat d'alliberar el poble de l'amenaça dels filisteus. I com ja hem vist, durant l'exili, el Deutero-Isaïes promet l'alliberació de l'exili de Babilònia, una nova experiència de salvació en termes d'un nou èxode.

La referència a Déu com aquell que salva es troba també en la vida privada i en l'esfera personal. La major part dels salms individuals parlen dels actes salvadors de Déu i el crit del necessitat, el relat de l'alliberament de la mort; els salms de lloança.

Parlant de l'acció salvífica de Déu en la història d'Israel, en la vida dels individus i de tota la humanitat, com també de tota la creació, l'Antic Testament subratlla la importància del salvar de Déu. Tot es basa en el fet que els éssers humans són creatures creades per a la vida.

SIGNES D'AVUI

Bones Festes o Bon Nadal?

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com



Promoure l'ús de l'expressió «Bones Festes» té com a objectiu evitar la paraula *Nadal*, d'acord amb un document anomenat *#UnionOfEquality*. *Directrius de la Comissió Europea per a una comunicació inclusiva* presentat per Helena Dalli, comissària d'Igualtat de la UE. En aquest document s'afirma: «No tothom celebra les festes cristianes i no tots els cristians les celebren en les mateixes dates.» Aquest document ha rebut crítiques importants, moltes d'elles ben fonamentades. El cardenal Pietro Parolin, secretari d'Estat del Vaticà, valora que es vulgui evitar una discriminació, però amb aquesta proposta s'ataca la persona perquè no respecta la diversitat i va en contra del que és una realitat que implica la destrucció de les arrels, com es recull en

un article d'Aciprensa. El document ha estat retornat. Probablement, el deuen voler reformular. Avui hi ha una tendència a voler-ho reformular tot des de zero, com si no existís la història. També passa en la llengua, especialment quan es confon sexe amb gènere gramatical. La proposta desemboca en un cert caos lingüístic. Es tracta de la temptació d'adamisme: amb mi comença la història. Tot el que és anterior és prescindible.

Per Nadal, alguns grups volen eliminar el perfum sense afectar-ne el flascó. Buidar-lo de significat sense tocar la carcassa. Suprimir la

Avui hi ha una tendència a voler-ho reformular tot des de zero

festivitat (que implica la celebració d'un motiu) mantenint-ne la festa (dia que no es treballa). Massa interessos en joc, emocions i arrels per combatre'ls i destruir l'embolcall. Sempre se'n pot aigualir el sentit. Aquest afany inclusiu, portat a l'extrem, destrueix la diversitat i converteix el calendari en un ermot.

Sigui el que sigui, els cristians celebrem el naixement de Jesús com l'aparició de Déu encarnat en la nostra història col·lectiva i personal. Fàcilment ens podem distreure del que és essencial amb les llumetes, amb la publicitat comercial, amb el malbaratament o amb la polèmica. Seria un error. Quan Jesús neix al cor d'una persona, es transformen les seves relacions socials en un clima de pau, de servei i de fraternitat.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com



FINESTRA A LA VIDA

Tot comença a la família

Sempre n'he estat convençuda, però viure al costat de tanta realitat de pobresa i marginació en una gran ciutat, com és Barcelona, m'ho ha confirmat. Les mancances d'aquest moment important de la infantesa, en el si d'una família, tenen una gran repercussió. Els que hem tingut la sort de tenir una família on l'educació, els valors, la cultura, la fe eren molt més importants que el luxe o l'ambició no podem restar indiferents a realitats que —si mirem— veurem al voltant nostre.

Tan sols obrint els ulls a la realitat que ens envolta, podem veure els estralls que provoca la manca d'una vida familiar sana durant la infantesa en persones que actual-

ment viuen al marge. Moltes arrosseguen la inseguretat de no haver viscut aquests valors familiars, o simplement haver viscut amb la mancança absoluta de família, com he conegut algun cas. «Com sabré ser pare si mai he sigut fill?», em va dir un dia a la presó un noi. La seva mare, soltera, havia mort durant el part i ell va passar la infantesa i adolescència pels carrers o en centres d'acollida i, la joventut, a la presó.

Per això la pregària que va fer en veu alta un home, que està sortint de la indigència, durant l'eucaristia de Santa Anna quan celebràvem el Dia Mundial del Pobre, em va emocionar: «Gràcies, Senyor, perquè quan era petit i deia que de gran

volia ser milionari, el meu avi em va dir: "No, fill meu, demana a Déu ser feliç amb el que és necessari."»

Quan, després de l'Eucaristia, ens vam asseure a la nostra «taula de fraternitat», compartint el dinar amb tants homes i dones sense sostre o amb una pobresa manifesta, em va dir: «Quanta raó tenia el meu avi. Ara ho entenc. Avui estic començant a viure aquesta felicitat.»

La manca d'una vida familiar sana durant la infància provoca molts estralls

L'estel de Maria, llum i esperança per al món

El Papa es va unir a la celebració amb un videomissatge en què va animar a seguir l'exemple de Maria amb gestos quotidians d'amor i de servei

El 8 de desembre, solemnitat de la Immaculada Concepció, l'estel de Maria es va il·luminar per primera vegada.

Agustí Codinach



**CARDENAL
JOAN JOSEP OMELLA**
«Crec que avui Gaudí,
des del cel, contempla
emocionat aquesta
escena»

PAPA FRANCESC
«Cada cop que mirem
Maria tornem a creure
com en són de
revolucionaris
la tendresa i l'afecte»

«Crec que avui Gaudí, des del cel, contempla emocionat aquesta escena», va dir un pletòric cardenal Joan Josep Omella just després que l'estel de Maria s'il·luminés per primera vegada. L'expectació era màxima per veure l'esdeveniment *in situ* i la interpretació de la nova versió del *Magnificat* que ha compost Marc Timón per a l'ocasió no feia més que incrementar el sentiment que la Sagrada Família estava escrivint un nou capítol de la seva història. «Que mirant aquesta estrella tots nosaltres invoquem sempre la Mare de Déu», va dir el cardenal.

La benedicció de la torre de la Mare de Déu va ser el colofó d'una celebració litúrgica que es va emmarcar en la solemnitat de la Immaculada Concepció i en la cloenda de l'Any de Sant Josep, coincidència notable tenint en compte que el temple va ser promogut per l'Associació de Devots de Sant Josep. Un dels plats forts de la celebració va ser sens dubte el videomissatge, de set minuts de durada, que el papa Francesc va adreçar a tots els assistents, tant els que hi havia a l'interior de la basílica com la generació que omplia l'entorn desafiant el fred i el fort vent que bufava, així com els que van seguir la celebra-

ció a través dels mitjans de comunicació arreu del món.

De la mateixa manera que Benet XVI va voler fer-se present en la consagració de la basílica, el 7 de novembre del 2010, en el marc de la seva històrica visita a Barcelona, el papa Francesc també s'ha unit a la celebració de benedicció i inauguració de la torre de la Mare de Déu, coronada per una estrella lluminosa, resplendent, símbol de Maria com a mare de Jesús, amb un total de 12 puntes.

En el seu missatge gravat per a l'ocasió, i que va ser rebut amb sorpresa i emoció pels assistents, va destacar que «cada cop que mirem Maria tornem a creure com en són de revolucionaris la tendresa i l'afecte» (*Evangelii gaudium*, 288). I va animar a «seguir l'exemple de Maria amb gestos quotidians d'amor i de servei».

El Papa va voler dotar l'esdeveniment d'un fort component social, i per això va tenir molt presents les persones vulnerables i excloses, els malalts, les famílies, els migrants, la gent gran, els joves que veuen compromès el futur, les persones que viuen moments de prova. «Per tots vosaltres brilla avui l'estel de la torre de Maria.» I va afegir: «Prego



El cardenal Omella beneint
la torre de la Mare de Déu.

perquè cadascun de vosaltres faci que Barcelona sigui habitable i acoïllidora per a tothom. Encomano de manera especial les persones que exerceixen rols de més responsabilitat. Que la Mare de Déu els atorgui saviesa, promptitud en el servei i amplitud de mires.»

En un moment tan complex com el que vivim, enmig d'una pandèmia única en la nostra història contemporània, «Santa Maria vol ser la nostra llum enmig de la foscor», va manifestar el cardenal Joan Josep Omella en l'homilia. «Maria, com ha fet sempre, continuarà il·luminant el camí de tants éssers humans fins a l'encontre amb el seu Fill», va afegir l'arquebisbe de Barcelona, alhora que va destacar que la Sagrada Família és emblema de Barcelona, d'Europa i del món.

Com és habitual, la celebració va comptar amb la participació del Cor Francesc Valls, acompanyat per l'organista Juan de la Rubia. L'Orfeó Català i un conjunt de metall i percussió van interpretar la nova versió del *Magníficat*, compost per Marc

Timón, que ha volgut plasmar la grandiloqüència de l'ocasió, la monumentalitat de la Sagrada Família i de la nova torre de la Mare de Déu. Com explicava ell mateix en una entrevista a *Catalunya Cristiana*, «l'obra parteix del caos inicial, perquè en el moment previ a tot engendrament, a tota creació, hi ha el desordre de les idees en convulsió. Per això al començament de la peça hi predomina el caràcter ombrívol, amb una harmonia i uns acords més aviat tendents a la foscor. I a poc a poc l'obra fa un viatge cap a la llum, fins a l'esclat i l'eufòria finals, passant per un període intermedi d'intimitat».

La missa va ser concelebrada per l'arquebisbe emèrit de Barcelona, el cardenal Lluís Martínez Sistach; l'arquebisbe de Tarragona i president de la Conferència Episcopal Tarraconense, Joan Planellas; el bisbe de Sant Feliu de Llobregat, Agustí Cortés; el pare abat de Montserrat, Manel Gasch; els bisbes auxiliars de Barcelona Sergi Gordo i Xavier Vilanova, i un

La fita del 2026

La Sagrada Família, aquest temple a cavall de tres segles, ha escrit un nou capítol de la seva història amb la mirada posada en l'any 2026, quan amb motiu del centenari de la mort d'Antoni Gaudí es preveu tenir enllestida la torre de Jesucrist, que amb els seus 172,5 metres d'alçada, la més alta del temple, estarà coronada per una gran creu de quatre braços recoberta de ceràmica esmaltada i vidre. La creu sí que modificarà definitivament l'*skyline* de Barcelona.

Mentrestant, si el ritme de visitants es manté com fins ara, s'aniran complint etapes intermèdies. Com manifestava Esteve Camps, president delegat de la Fundació Junta Constructora, en una entrevista publicada el 5 de desembre al nostre setmanari, «la previsió és, l'any 2022, pujar tres nivells la torre de Jesucrist, finalitzar dues torres dels evangelistes i començar, l'any 2023, les obres de la capella de l'Assumpta, al carrer de Provença. Seguint amb la planificació, el 2023 acabariem les torres dels evangelistes i ens podríem dedicar a la torre de Jesús».

En la mateixa entrevista, Esteve Camps es mostrava convençut que la nostra serà la generació que veurà acabada la part constructiva de la Sagrada Família. «Ara bé —matisava—, el que trigarà molts anys serà la decoració de les més de cent escultures de la façana de la Glòria. Estem pendent de presentar al Pontifici Consell per a la Cultura el resultat del treball de la comissió teològica, formada per Armand Puig, Francesc Torralba i Joan Galtés (ACS). A partir d'aquí, convocarem un concurs.»

I pel que fa al tema sempre polèmic de l'accés a la façana de la Glòria pel carrer de Mallorca, es va mostrar convençut que parlant la gent s'entén: «Tot és negociable, però cal parlar, seure, dialogar, escoltar, perquè si no s'escolta és molt difícil arribar a acords. Quan l'Ajuntament ens convoqui, assistirem a una nova reunió. Del que es tracta és de seure i que cadascuna de les parts expressi les seves inquietuds.»





Agustí Codinach

Per primera vegada en la seva història, la basílica ha acollit un ceremonial de la cultura popular que va comptar, entre d'altres, amb la participació dels castellers.

gran nombre de preveres. Entre les autoritats polítiques, cal destacar la presència de la presidenta del Parlament de Catalunya, Laura Borràs; dels consellers d'Interior i de Justícia de la Generalitat, Joan Ignasi Elena i Lourdes Ciuró; dels tinents d'alcaldia de l'Ajuntament de Barcelona Jaume Collboni i Albert Batlle, i del cap de l'oposició, Salvador Illa.

Cerimonial de la cultura popular

Un esdeveniment històric com és l'acabament i la benedicció de la torre de la Mare de Déu de la Sagrada Família —la primera torre que s'inaugura en 45 anys— no es podia viure només de portes endins del temple. En la seva voluntat d'obrir-se més a la ciutat, la Junta Constructora ha vist l'esdeveniment com una oportunitat per sumar-hi i establir complicitats amb tot el teixit social.

Els actes dins de la basílica van començar al matí, amb un ceremonial de la cultura popular, a càrrec de diverses colles, que va comptar amb la col·laboració de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB). Ha estat la primera vegada en la història del temple expiatori que s'ha celebrat aquest tipus de ceremonial. «Consisteix en un conjunt de balls de diferents agrupacions dels àmbits de la cultura popular catalana que, al llarg dels anys, han anat generant un rellevant simbolisme de representació, de salutació i d'honors a la persona a la qual se li balla», ens explicava Francesc Fabregat, cap dels serveis de Cultura Popular de l'ICUB.

En aquest acte, al qual va assistir el president de la Generalitat, Pere Aragonès, es van agrupar els diferents símbols d'homenatge del món casteller, de la imatgeria festiva i del sector dels esbarts. L'espectacle es va obrir amb un ball d'homenatge creat dins dels esbarts fa cinc anys i que simbolitza un ball de parella, o doble parella, amb música interpretada per la Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona. Seguidament, es va aixecar un pilar casteller d'honor, que sol fer-se a totes les diades castelleres com a salutació d'inici i cloenda. Després va tenir lloc la ballada d'una sardana.

Però la cosa no acaba aquí, per-

què fins al 5 de gener es continua desplegant un calendari d'actes perquè tota la ciutat, i especialment el barri de la Sagrada Família, se sumi i participi de la festa. Tots els actes es poden consultar a la web sagradafamilia.org.

Tots som torres d'una mateixa humanitat

També amb motiu de la inauguració de la torre de Maria, la Junta Constructora va posar en marxa un projecte que ha rebut el nom prou explícit de «Tots som torres d'una mateixa humanitat», en què es potencien les dimensions educativa i social de la Sagrada Família.

Amb la col·laboració de Blanquerna-Universitat Ramon Llull, es va convocar un concurs en què van participar 21 escoles de Barcelona i més de 1.200 infants i joves de 6 a 14 anys. El 14 de desembre es va fer el lliurament dels premis als millors projectes.

Amb aquesta mateixa idea de treball individual i col·lectiu alhora, va anar prenent forma el projecte social. En contacte amb Apropa Cultura i els Instituts Municipals de Serveis Socials i Persones amb Discapacitat de Barcelona, es va poder arribar a dos col·lectius especialment afectats per la pandèmia: la gent gran i les persones amb discapacitat intel·lectual.

Una escultura cilíndrica de 3 metres d'alçada amb un cortinatge format per 2.400 pedres de pissarra pintades en tons blavosos. Aquest és el resultat del treball en què han participat 20 tallers ocupacionals i 20 residències de gent gran, amb un total de 2.400 persones.

Amb l'ajuda de l'Associació Artenea, que des de fa dotze anys treballa l'art com a teràpia, es va convidar les persones participants a pintar una pedra amb els colors blaus que ens evoquen el mantell de la Mare de Déu. Es tractava de pintar la pedra, però també d'evocar records i significats vinculats a la Mare de Déu i la Sagrada Família.

L'escultura, que ha comptat amb el suport d'un equip tècnic del Col·legi d'Aparelladors de Barcelona, es va inaugurar el 13 de desembre. Durant sis mesos estarà exposada a l'atri de la Passió de la Sagrada Família.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat



Nadal, un camí de sinceritat

Benvolguts i benvolgudes, al terme del camí de Nadal ens trobem amb Jesús. Ho hem anat recordant aquests diumenges d'Advent. En el pròleg del seu Evangeli, sant Joan anuncia que Jesús és la Paraula de Déu feta carn: «La Paraula s'ha fet carn i ha habitat entre nosaltres» (Jn 1,14), escoltarem a l'Evangeli de la missa del dia de Nadal. En Jesús, Déu es manifesta qui és. Jesús és la veritat de Déu, la transparència de Déu.

En Jesús les nostres paraules tenen un model d'allò que ha de ser la paraula de la persona humana: manifestació, transparència i força del que portem a dins. Déu ens ha fet el do de la paraula per il·luminar, no per amagar. Ho hem de tenir especialment present en el nostre treball sinodal. Si mentim, capgirem la finalitat de la paraula i ofenem el qui ens l'ha donada. Per fer el camí de Nadal cal fer un bon ús dels regals de Déu. L'engany divideix la mateixa persona que vol enganyar. Trenca la seva harmonia interior indispensable perquè generi pau.

La mentida fa que la persona no gosi arribar al fons d'ella mateixa, perquè sap que trepitja un terreny trencat. «Jo menteixo i no tinc mala consciència», diu o pensa la persona que s'avesa a mentir. Senyal que ha arribat a un estat d'amoralitat. El qui ha perdut el gust del paladar s'empassarà alegrement un menjar corromput, però tard o d'hora li farà mal. L'engany, la mentida, desfan la convivència social. Ho diu prou l'experiència: «D'aquella persona, d'aquest estament, jo no me'n fio, perquè diu el que li convé segons els seus interessos.» La mentida és un corrosiu de la societat.

Es pot enganyar també amb la conducta. Amb el comportament expresseu les nostres intencions. Quan no és així, mentim. La paraula demana veritat i la conducta no en demana menys. Jesús arriba a dir que el diable és el pare de tot mentider, i afegeix: «Des del principi [...] no es va mantenir en la veritat, perquè en ell no hi ha ni rastre de veritat. Quan menteix, parla amb propietat, perquè és mentider i pa-

re de la mentida» (Jn 8,44).

A la carta apostòlica *Patris corde* sobre sant Josep, el papa Francesc escriu: «El dit que assenyalava i el judici que fem dels altres són sovint un signe de la nostra incapacitat per acceptar la nostra pròpia feblesa, la nostra pròpia fragilitat. Només la tendresa ens salvarà de l'obra de l'Acusador (cf. Ap 12,10). Per aquesta raó és important trobar-nos amb la misericòrdia de Déu, especialment en el sagrament de la reconciliació, tenint una experiència de veritat i de tendresa. Paradoxalment, fins i tot el Maligne pot dir-nos la veritat, però si ho fa és per condemnar-nos. Sabem, però, que la Veritat que ve de Déu no ens condemna, sinó que ens acull, ens abraça, ens sosté, ens perdona.»

El camí que duu a Betlem és un camí de sinceritat. Josep i Maria eren pobres, però eren transparents. A Betlem no s'hi arriba quan manca sinceritat; resultaria un Betlem de burla. I el Jesús de Betlem és la Paraula de Déu.

Ben vostre.

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca



Confiar mereix un elogi

Fiar-se de Déu mereix una elogi. «Feliç tu que has cregut!» Reconèixer que Déu es fa present entre nosaltres és fruit d'un cor net que té la capacitat de veure-ho, un cor que confia. Tanmateix, quan caiem en una visió immediatista, la falta de visió global fa que ens mirem de manera egoïsta a nosaltres mateixos i pensem que ho tenim tot solucionat. El fet és que som insaciables i sempre en volem més i més. El pitjor és que en tot hi posem el cor, tot i que Jesús ens ho adverteix bé: «On tens el tresor, hi tindràs el cor.» Cadascú de nosaltres ja ho sap de sobres, i per això sempre hi ha l'ocasió per tornar a orientar el nostre cor al Senyor.

Si aquesta és la història de l'home, Déu ve a compartir-la i ho fa tot prenent la nostra condició humana, igual en tot a nosaltres, llevat del pecat. El misteri de l'Encarnació s'obre pas en la història i Déu ve a nosaltres en la persona del seu Fill, Jesucrist. La seva presència és enormement reveladora i salvífica, perquè ens fa conèixer una nova forma de ser que prové de la humilitat i la senzillesa, i una nova forma d'actuar que proposa un estil de vida tot ell fet de gratuïtat, d'esforç i de servei.

La Paraula de Déu ens explica com es fa això realitat en dues dones que s'adonen que els passa una cosa molt gran i inaudita. Elisabet i Maria s'obren a la confiança i responen amb generositat a la proposta de col·laboració

que Déu els fa. Naixeran dos homes: Joan Baptista, el profeta i precursor, i Jesús de Natzaret, el Messies esperat, el Fill de Déu; l'un és anunci, i l'altre realització d'una cosa completament nova que ha originat un canvi radical en la història de la humanitat. Avui ni mai no podem callar-ho. Aquesta és la «bona» intenció de Déu, la manifestació de la seva voluntat envers nosaltres, que compta amb algú que hi ha confiat i hi ha correspost generosament.

El relat de la visitació de Maria a la seva cosina Elisabet ens parla de la necessitat de compartir amb algú l'experiència de Déu. Som portadors d'una «Presència» que ens supera. I no només això. Hem de comprovar com hem crescut en aquesta consciència al llarg de la vida i reconèixer amb agraïment el que Déu ja ha realitzat en cadascun de nosaltres i en els altres per tal que arribi la pau i, sobretot, arribi als pobres.

Què ha fet el papa Francesc en el seu desplaçament a Xipre i a Grècia, sinó denunciar formes d'existir infectades per la desconfiança i els propis egoïsmes que es converteixen en la mesura i criteri de tot? Ens dona una gran lliçó quan apel·la a la consciència de tots i ens diu que no podem oblidar el qui sofreix, que hem de rebutjar l'individualisme que exclou, i superar la paràlisi de la por i la indiferència que mata. Només així podem assegurar l'accent de la confiança que, quan hi és, podem dir: «Feliç tu!» i fer-la font de felicitat.

COMENTARI DE LA PARAULA

En sentir Elisabet la salutació de Maria, la criatura saltà dins el seu ventre i s'omplí d'Esperit Sant



GLÒRIA MONÉS

Quan l'àngel Gabriel fou enviat a «una noia de nom Mariam, compromesa amb un home que tenia per nom Josep, de la casa de David», ella s'esverà en sentir la salutació; l'àngel l'assenenà tot cridant-la pel seu nom grec: «Deixa de tenir por, Maria, que has trobat gràcia prop de Déu» (Lc 1,26-30). A partir d'aquest moment, Lluc empra sempre el nom grec. El text alexandrí, en canvi, fluctua entre l'un i l'altre noms. Per a un jueu, el canvi de nom indicava el canvi profund que s'havia produït en una determinada persona. La reacció de Maria, arran de la visita de l'àngel, fou la d'«anar-se'n cap a la serralada apressadament a una ciutat de Judà», abandonant la seva Galilea natal i afrontant un llarguíssim i perillós viatge. Lluc ho recalca dient que tingué lloc precisament «per aquests mateixos dies». L'àngel ha anunciat a Maria, que estava prenyada de Jesús, que la seva cosina també estava prenyada de sis mesos, malgrat la seva vellesa i el fet de ser estèril. La visita de Maria a Eli-

sabeth i la salutació que li adreça, provoca també en ella un canvi profund, recalcat pel Còdex Beza tres vegades en el canvi del nom, gairebé imperceptible per nosaltres, de «Elisabeth» (Còdex Vaticà) per «Elisabet»: «Succeí que, tan bon punt va sentir la salutació de Maria l'Elisabet, va saltar en el ventre de l'Elisabet la seva criatura, i s'omplí d'Esperit Sant l'Elisabet.» Tant de la criatura com d'Elisabet es predica l'acció d'«omplir-se d'Esperit Sant» i es posa en estreta relació amb la visita de Maria prenyada de Jesús. La salutació d'Elisabet adquireix, així, valor universal: «Beneïda tu entre totes les dones i beneït el fruit del teu ventre!» Elisabet li confessa que «quan ha arribat el ressò de la teva salutació a les meves orelles, ha saltat d'exultació la criatura en el meu ventre». L'Esperit Sant ha creat una sintonia perfecta entre les dues dones i els respectius infants que portaven en el seu si.

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

QUIQUE FERNÁNDEZ

Coordinador d'Escola d'Animació Bíblica

Podem saber la data del naixement de Jesús?

D'entrada, ens cal partir de dues premisses. La primera és que els evangelistes no van tenir la intencionalitat d'escriure un text científic, ni tan sols històric, en el sentit més estricte del terme.

La segona es desprèn de l'anterior. Els evangelis contenen dades inexactes a causa que els que els van escriure no comptaven amb les fonts de mesura d'espai i temps amb què sí que comptem avui. Ells, ja ho sabem, eren més d'«en temps de...» o «per aquells dies...».

Per tant, presa la pregunta de manera estricta, diríem que literal, la resposta hauria de ser «no». Però si el que pretenem és una aproximació, sense pontificar, sinó acceptant que l'estudi històric de l'Antiguitat permeti hipòtesis plausibles però obertes, aleshores podem dir alguna cosa més que aquest «no».

Per l'evangelista Mateu, coneixem que Jesús va néixer durant el regnat d'Herodes (Mt 2,1). Però Flavi Josep ens presenta que Herodes va morir cap a l'any 4 aC. Un primer entrebanc? Sens dubte, tot i que alguns historiadors creuen que Flavi Josep es va equivocar en situar la mort d'Herodes al voltant d'un eclipsi lunar de l'any 4 aC i no de l'eclipsi següent de l'1 aC. Aquesta hipòtesi faria plausible que Jesús nasqués al voltant del 2 aC.

Per l'evangelista Lluc, sabem que el naixement va tenir lloc durant el cens de Quirí, governador de Síria (Lc 2,2). Tanmateix, les fonts històriques situen Quirí com a governador a partir de l'any 6 dC. Un segon entrebanc encara més gran? Podria ser... encara que també n'hi ha que defensen que Quirí va ser governador en dues etapes i que la primera va ser entre els anys 12 i 2 aC.

I un detall més sobre el dia i el mes de l'any. A Roma se celebrava el 25 de desembre el naixement del «Sol Invicte». Va ser segurament el papa Juli I (350 dC) qui va proposar aquesta data per celebrar el naixement del veritable Sol, l'únic que no s'apagarà mai i per tant serà sempre invicte, Jesús de Natzaret.

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT



Diumenge IV d'Advent

Lectura primera

Mi 5,1-4a

De tu en sortirà el qui ha de regir Israel

Lectura de la profecia de Miquees:

Això diu el Senyor: «Tu Bet-Lèhem Efrata, petita per figurar entre les famílies de Judà: de tu en sortirà el qui ha de regir Israel.» Els seus orígens són llunyans, des dels temps eterns. Els tindrà abandonats fins que la mare haurà tingut un fill; aleshores la resta dels germans tornarà cap al poble d'Israel. Es presentarà a fer de pastor amb la majestat del seu Déu, amb la glòria del nom del Senyor. I viuran en pau, perquè ara serà gran d'un cap a l'altre de la terra. Ell serà la pau.

Al·leluia

Lc 1,38

Soc l'esclava del Senyor: que es compleixin en mi les teves paraules.

Salm responsorial

79

Pastor d'Israel, escolteu-nos. Vós, que teniu querubins per carrossa, desvetlleu el vostre poder, veniu a salvar-nos.

R. Déu de l'univers, renoveu-nos, feu-nos veure la claror de la vostra mirada, i serem salvats.

Déu de l'univers, gireu des del cel els vostres ulls, veniu i visiteu aquesta vinya, que la vostra mà havia plantat i havia fet robusta i forta. *R.*

Que la vostra mà reposi sobre l'home que serà el vostre braç dret, el fill de l'home a qui vós doneu la força. No ens apartarem mai més de vós; guardeu-nos la vida perquè invoquem el vostre nom. *R.*

Lectura segona

He 10,5-10

Vinc a fer la vostra voluntat

Lectura de la carta als cristians hebreus:

Germans, Crist deia a Déu quan entrà al món: «No voleu oblacions ni sacrificis, però m'heu format un cos; no exigiu l'holocaust ni l'expiació. Per això us dic: Com està escrit de mi en el llibre, Déu meu, vinc a fer la vostra voluntat.» Primer ha dit: «Les oblacions i els sacrificis, l'holocaust i l'expiació, no els voleu ni els exigiu», encara que totes aquestes ofrenes són precisament les que la llei prescrivia. Després afegeix: «Vinc a fer la vostra voluntat.» Adoneu-vos com supremeix tot el que deia abans i ho substitueix pel que diu després. A nosaltres ens ha santificat l'ofrena del cos de Jesucrist, feta una vegada per sempre per complir aquesta «voluntat» de Déu.

Evangelí

Lc 1,39-45

Qui soc jo perquè la mare del meu Senyor vingui a visitar-me?

Lectura de l'evangelí segons sant Lluc:

Per aquells dies, Maria se n'anà decididament a la Muntanya, a la província de Judà; entrà a casa de Zacaries i saludà Elisabet. Tan bon

punt Elisabet va sentir la salutació de Maria el nen saltà dins les seves entranyes, i Elisabet, plena de l'Esperit Sant, cridà amb totes les seves forces: «Ets beneïda entre totes les dones i és beneït el fruit de les teves entranyes. Qui soc jo perquè la mare del meu Senyor vingui a visitar-me? Mira: tan bon punt he sentit la teva salutació, el nen ha saltat d'entusiasme dins les meves entranyes. Felicitat que has cregut! Allò que el Senyor t'ha fet saber, es complirà.»



Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIA I)

TEMPS D'ADVENT

(SALTERI: SETMANA 4)

Desembre

19. DIUMENGE

Diumenge IV d'Advent, Morat. Lectures: Miquees 5,2-5a / Salm 79 / Hebreus 10,5-10 / Lluç 1,39-45
SANTORAL: Anastasi I, p. i mr.; Eva; Fausta, mr.; Nemesi, mr.; beat Urbà V, p.

20. DILLUNS

Fèria, Morat. Lectures: Isaïes 7,10-14 / Salm 23 / Lluç 1,26-38
SANTORAL: Benjamí, patr.; Domènec de Silos, ab.; Macari, prev. i mr.

21. DIMARTS

Fèria, Morat. Lectures: Càntic 2,8-14 / Salm 32 / Lluç 1,39-45
SANTORAL: Glicerí, prev. i mr.; Pere Canisi, prev. i doctor; Severí, b. i mr.; Temístocles, mr.

22. DIMECRES

Fèria, Morat. Lectures: 1 Samuel 1,24-28 / Salm 1 Samuel 2,1-8 / Lluç 1,46-56
SANTORAL: Francesca-Xaviera Ca-

brini, rel. i fund.; Helena, rel.; Zenó, mr.

23. DIJOUS

Fèria, Morat. Lectures: Malaquies 3,1-4; 4,5-6 / Salm 24 / Lluç 1,57-66
SANTORAL: Joan de Kety, prev.; Sèrvul el Paralític; Victòria, vg. i mr.

24. DIVENDRES

Fèria, Morat. Lectures: 2 Samuel 7,1-5.8b-12.14a.16 / Salm 88 / Lluç 1,67-79
SANTORAL: Adela, ab.; Delfí, b.; Irmina, rel.

Comença el temps de Nadal

25. DISSABTE

Nadal del Senyor (S), Blanc. Lectures: Isaïes 52,7-10 / Salm 97 / Hebreus 1,1-6 / Joan 1,1-18
SANTORAL: Anastàsia, mr.; Eugènia, vg. i mr.

El Sant 20 DESEMBRE

Sant Domènec de Silos

En contra del que avui ens pugui semblar, la vida religiosa a l'edat mitjana no va ser sempre gloriosa. També hi havia comunitats en decadència i sense vocacions. El nostre sant d'avui és Domènec de Silos (c. 1000 – 1073), que es va encarregar de reflotar d'una situació deplorable el famós monestir castellà.

Quan aquest conegut monjo castellà va arribar al monestir de Silos com a nou abat, el va trobar en un estat de gran ruïna física i espiritual, i amb una comunitat formada per només sis monjos. Sant Domènec es va proposar redreçar la situació: va aconseguir atraure vocacions, fer més rigorosa la vida monàstica i reconstruir i embellir l'edifici. El bonic claustre romànic actual es va construir durant el seu abadiat. Sant Domènec tampoc no va oblidar la caritat amb els més pobres. Ben aviat Silos es va convertir en un centre espiritual i artístic de renom de Castella. En morir, ja era considerat sant pel poble, i va ser canonitzat el 1234 per Gregori IX.



Les «misses» de Nadal

JAUME GONZÁLEZ PADRÓS
Institut de Litúrgia
ad instar Facultatis



Sabem que la comunitat cristiana comença a celebrar Nadal durant la primera meitat del segle IV a Roma. Des de la capital de l'imperi la festa s'estengué fins a arribar a Àfrica, nord d'Itàlia, Espanya i a l'Orient on, per aquelles dates, ja celebraven la solemnitat de l'Epifania. Al principi la festa aquesta commemorava un fet històric: el naixement del Senyor, però més tard arran de les disputes subordinacionistes amb Arri i Nestori, Nadal esdevé una festa cabdal per subratllar que Crist és veritablement home i veritablement Déu. Tot amb tot, els cristians sempre tingueren la consciència de celebrar la *apparitio Domini in carne*, és a dir, la manifestació del Senyor en la nostra carn.

La primitiva celebració de Nadal a Roma només incloïa una missa celebrada a la basílica de Sant Pere, a primera hora del matí. Durant el pontificat de Sixte III (segle V) s'introduí el costum de celebrar una missa a la nit a la basílica de Santa Maria la Major, on es custodia la relíquia del pessebre. Un segle més tard, la missa que el papa celebrava en el Títol de Santa Anastàsia, al Palatí, davant dels diplomàtics i la nombrosa comunitat grega present a la Ciutat Eterna, es convertí en la missa de l'aurora. Per tant, ben aviat aquesta solemnitat gaudí de tres celebracions de l'eucaristia distintes i amb textos propis. Tanmateix, el costum de fer com el Papa a Roma, celebrant aquestes tres misses, no es va generalitzar a l'Església fins al segle XVI.

Cal, encara, sumar-ne una altra. La que afegí el missal de Pau VI: la missa de la vigília, seguint la lògica que tots els diumenges i solemnitats comencen a ser celebrades amb les primeres Vespres, és a dir, durant el capvespre del dia precedent.

En aquesta missa de vigília, l'evangel segons sant Mateu ens presenta la genealogia de Jesús, anomenat ja des d'un bon començament per l'evangelis-

ta, fill de David, fill d'Abraham. A partir d'aquestes llistes de noms que desemboquen en Josep —de la tribu de Judà— espòs de Maria, de la qual nasqué el Salvador, se'ns fa veure com, en Jesús, s'acompleixen les profecies messiàniques. L'oració col·lecta anomena el Nadal «inici de la nostra redempció».

La missa de la nit troba en l'al·leluia el seu sentit més pregon: «Us anuncio una gran alegria: Avui ens ha nascut un salvador, que és el Messies, el Senyor.» Les lectures es fan ressò d'aquest anunci. Així mateix, els prefacis posen en relleu el caràcter sacramental de l'Encarnació, arrel de la sacramentalitat de la nostra fe.

La missa de l'alba insisteix en l'alegria i en la llum que Nadal aporta a la vida humana, una llum divina que l'oració col·lecta relaciona directament amb la fe. Fent referència al profeta Zacaries, l'antífona de comunió invita a la joia: «Alegra't, ciutat de Sió. Aclama, Jerusalem. El teu rei fa la seva entrada. És bo i salvador del món.»

La missa més nadalenca és, sens dubte, la del dia. El text rei és el pròleg de l'evangel de sant Joan, on es proclama, amb totes les seves conseqüències, l'encarnació del Verb: «El qui és la Paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle.» Els textos litúrgics subratllen l'admirable intercanvi que s'esdevé en el moment que Déu es fa home. «Feu que participem de la divinitat d'aquell que es dignà a compartir la nostra condició humana», expressa l'oració col·lecta. I la de postcomunió diu: ...«que el Salvador del món, nat avui per nosaltres, així com ens ha fet néixer a la vida divina, ens concedeixi també el do de la immortalitat».

Misteri immens, lluminós, vital, reconciliador, el que celebrem el dia de Nadal. En definitiva, és el misteri de la nostra redempció. La sagrada litúrgia, amb la seva pedagogia, ens hi encamina delicadament i ens n'obre el sentit.

75 anys de l'HOAC

LLUM MASCARAY

El nostre repte és fer possible un món nou més humà, on el missatge de Jesús sigui una Bona Notícia per a tothom

Fa 75 anys, el 1946, naixia a l'Estat espanyol l'HOAC (*Hermanidad Obrera de Acción Católica*) per a l'evangelització del món obrer en les dures condicions de la postguerra. Va trobar en Guillem Rovirosa i Albet, un convers represaliat pel franquisme, el seu primer militant, constructor i difusor. Li van encarregar la implantació d'una organització que acostés l'Església a la realitat obrera i la fes present en un món obrer famolenc, empresonat, voltat per la por i la repressió. El seu objectiu era trobar-se amb la gent d'Acció Catòlica i convèncer-los de la necessitat de posar en marxa la ingent tasca d'evangelitzar els treballadors i les treballadores.

Els anys cinquanta van estar dedicats a l'extensió i la iniciació de centres HOAC, la formació de dirigents i la difusió d'informació obrera a través de la venda del *¡Tú!*. Per això van crear l'Escola de Formació de Dirigents, que va orientar el compromís apostòlic dels grups obrers diocesans. Van ser anys d'incorporació de militants enmig d'extremes dificultats. Lentament, però de manera imparable, es va fer l'esforç formatiu; l'alfabetització

va ser un compromís revolucionari. La defensa dels drets laborals va ser un espai central de compromís.

L'arribada d'una generació jove al món laboral als anys seixanta va coincidir amb les dures condicions imposades per l'*Estabilización* i els *Planes de Desarrollo*, però també amb els aires frescos del Concili Vaticà II.

Els inicis de la transició democràtica van sorprendre l'HOAC en ple procés de reconstrucció després de la «nit fosca» que va suposar la crisi de l'Acció Catòlica. Sortosament, es va imposar la reflexió i el diàleg en una conjuntura canviant per moments, tot posant l'accent sempre en les persones més desfavorides; per tant, potenciant la unitat de les organitzacions obreres i populars.

També la transició va ser un camí d'aprenentatge des de la nostra identitat obrera i cristiana per continuar sent fidels al compromís de portar el missatge de Jesús als pobres, als allunyats, als desprotegits. La precarietat i la fragmentació del món del treball va ser un gran repte. L'eventualitat, el treball submergit, la deslocalització industrial, el treball sense drets al camp... ens obrien nous compromisos en el canvi de segle.

Visualitzar el conflicte social, avançar en una cultura per a la vida i plantar cara a les injustícies que es donen en el món obrer han estat, entre altres, tasques permanents en els últims anys. Noves circumstàncies, nous reptes, nou llenguatge perquè continuem sent llevat, amb els nostres germans i germanes, en el món de la precarietat i en la immigració, en la lluita de les dones i als barris, als sindicats i a les nostres famílies... Agraïm profundament les nostres arrels i acceptem amb joia el repte d'acompanyar, aprendre, formar, lluitar, empènyer, tot enderrocant murs i construint ponts, per fer possible un món nou més humà, on el missatge de Jesús sigui una Bona Notícia per a tothom.



«¡Tú!», la revista editada per l'HOAC sobre el món laboral.

Postals des d'Andalusia

Nadal rima amb jovial

Els pobles andalusos ja fa dies que han inaugurat la il·luminació nadalenca i, enguany, curiosament, alguns d'ells han canviat la salutació tradicional de «Bon Nadal» per la de «Bones Festes». Guy Sorman diu que «el progressisme és la ideologia més absurda». Al segle XVIII va aparèixer, al mateix temps que la innovació tècnica, la màquina de vapor, el descobriment de l'electricitat i la cirurgia als camps de batalla napoleònics. Tots aquests progressos són reals i van canviar el destí de la humanitat. Però creure que el progrés tècnic condueix al progrés moral o, fins i tot a la felicitat, és un error fatal. Al contrari, la fascinació d'una tècnica que sembla que no té fronteres ens porta al laberint d'un materialisme sense límits. I, quan menys ens ho esperàvem, arriba el virus fatídic i ens fa agenollar a tots perquè aprenguem la lliçó d'una «humilitat civil», és a dir, la «vulnerabilitat» de l'ésser humà, que començava a creure's «déu», i que està sent colpejat amb força per la pandèmia que no cessa.

Es comencen a sentir nades, tot i que no tan sovint com abans, que proclamen, entre sentiments i emocions, la Gran Notícia de la història, el Naixement d'un Salvador, el Messies, el Senyor. Així ho van anunciar els àngels als pastors que vigilaven el ramat. I així ressonen, en aquests càntics, unes «lletres» senzilles i tendres, per dir-nos que «l'aventura de Déu», la seva «entrada a la humanitat», va començar en una establia, als afores de Betlem.

No oblidem que «Nadal rima amb jovial». I que són paraules unides al transcurs dels segles des que d'una «bona nit» en vam dir Nit de Nadal, mentre la humanitat descobria el misteri d'un Déu fet home que viuria sempre entre nosaltres.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

La torre de la Mare de Déu

El 8 de desembre vam viure un esdeveniment històric amb la inauguració de la torre de la Mare de Déu de la Sagrada Família, coronada per l'estel lluminós. El suplement que heu preparat de *Catalunya Cristiana* m'ha ajudat molt a entendre aquest esdeveniment des del punt de vista arquitectònic, però sobretot simbòlic i religiós. La idea que la llum de Maria porta esperança al nostre món actual, tan condicionat per la pandèmia, té una gran força. També el projecte social i educatiu *Tots som torres d'una mateixa humanitat*. Més que mai, necessitem llum i esperança, i sentir que tots units podem assolir grans projectes, com ho és el temple de la Sagrada Família.

MARIA GASSOL
Barcelona

Una realitat incontestable

La Unió Europea ha suggerit als països membres i als que no en són que, en aquestes dates nadalenques, s'ometi precisament la paraula *Nadal* quan es feliciten les festes. És a dir, en comptes de dir «Bon Nadal», es digui «Bones Festes», i ho justifica dient que, així, no s'exclou els que no tenen creences religioses i es dona un caràcter d'universalitat.

Es pot negar el veritable origen d'aquestes celebracions? Es poden ignorar les arrels cristianes d'Europa? Cadascú, creients i no creients, que celebrin el que vulguin però, pel fet que no tothom en sigui, no hem de desfigurar el sentit de les festes. No es tracta d'ofendre o de no ofendre. Quan

som coherents amb les nostres conviccions no s'ofèn. Es tracta de conviure i de respectar-nos recíprocament. En vista a la reacció en contra d'aquest suggeriment, diuen que el reconsideraran i que, de moment, no és definitiu.

Una altra vegada i, des d'altres esferes, persisteixen en l'objectiu d'implantar un laïcisme radical que això sí que atempta contra la llibertat de l'home.

LOURDES CAMPS CARMONA
Barcelona

Perdonem, però demanem respecte

De petit, als anys cinquanta, als transports públics llegia el rètol: «Prohibit blasfemar i escopir.» Era la postguerra i la dictadura volia posar fi a aquestes xacres.

Era conegut que, quan el Front Popular assassinava molts capellans, religiosos i seglars catòlics als vorals de les carreteres de l'Arrabassada, la Conreria, la Font de Cera, etc., abans de disparar, renegaven «cagant-se» en el més sagrat.

Des de fa un temps, des dels mitjans públics, escoltem que es pren el nom de Déu en va. Sovint, en el doblatge de pel·lícules estrangeres, sentim blasfèmies que a la versió original no hi són.

I, com a darrera sorpresa, la publicitat o el reclam de respecte envers les dones que diu: «Ni broma ni hòsties», signat pel departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya. Un anunci que es passa constantment. Què ens està passant?

Perdonem, sí, però prou de tanta falta de respecte.

GENÍS DE TERA DOMÈNECH
Badalona

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

Jordi Jiménez Guirao ha obtingut l'Ajut a la formació de la Fundació Joan Maragall

«No es pot entendre la història de la filosofia a Catalunya del segle XX sense estudiar els autors catòlics»

CARME MUNTÉ MARGALEF

Cada any la Fundació Joan Maragall concedeix un Ajut a la formació de 6.000 euros, que enguany ha estat per al jove filòsof Jordi Jiménez Guirao. El treball, que porta per títol *La filosofia cristiana a Catalunya (1900-1936)*, s'inscriu en la primera fase de la tesi doctoral que Jiménez ha començat aquest curs a la Universitat de Barcelona i que dedica al filòsof català Jaume Serra Hunter (1878-1943), catedràtic d'Història de la Filosofia i rector de la Universitat de Barcelona (1931-1933).

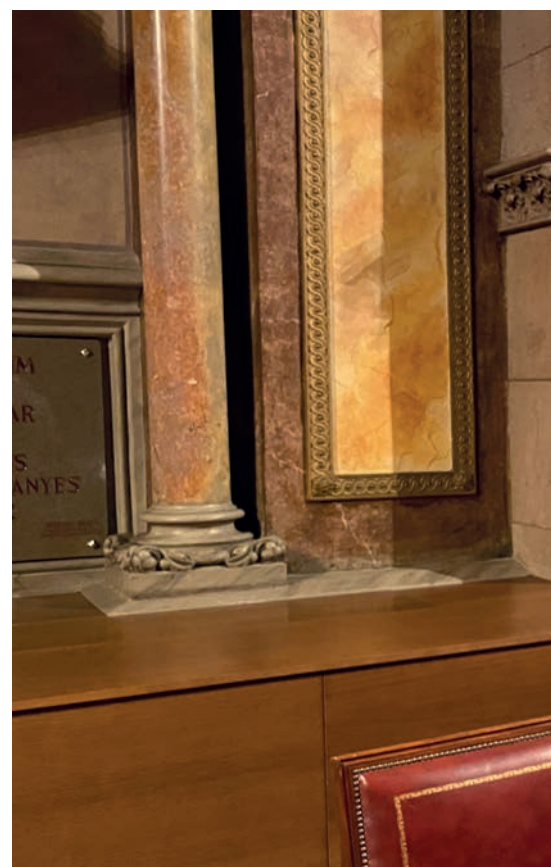
De què parlem quan parlem de filosofia cristiana?

No soc gaire partidari d'emprar el terme «filosofia cristiana» ja que la filosofia és —o hauria de ser— una disciplina volgutament autònoma. La filosofia pot ajudar-nos a pensar la religió, però no pot tenir els seus dogmes com a punts de partida.

Habitualment, quan parlem de filosofia cristiana ens referim a l'antiga patristica o a l'escolàstica medieval, dos intents de conciliar la filosofia grega preexistent amb la revelació cristiana. Diferents corrents filosòfics del segle XX, com el personalisme, també entrarien dins d'aquesta noció de pensament cristià.

No obstant això, és cert que es tracta d'una etiqueta molt útil per englobar determinats autors que, o bé eren religiosos, o tractaven diverses qüestions filosòfiques des d'una perspectiva catòlica. És en aquest sentit que empro el terme «filosofia cristiana» en el meu projecte, per referir-me als intel·lectuals catòlics que d'alguna manera van conrear la filosofia a Catalunya entre el 1900 i el 1936.

Per què el seu treball de recer-



ca se centra en el període 1900-1936? De quins autors i publicacions estem parlant?

El primer terç de segle XX a Catalunya, i especialment en el període d'entreguerres, és una època d'autèntica hiperactivitat intel·lectual en tots els àmbits. En el camp de la filosofia, la universitat es modernitza, es creen les primeres càtedres de filosofia i proliferen l'assaig i les traduccions de textos filosòfics al català.

És en aquest context on apareixen, al marge de l'acadèmia, publicacions filosòfiques de caràcter netament cristià que no han estat prou estudiades i sense les quals no s'entén la història de la filosofia del segle XX a casa nostra. Penso en *Criterion: revista trimestral de filosofia* (1925-1936), que fou la primera revista de filosofia en català. Dirigida pel caputxí Miquel d'Esplugues, *Criterion* analitzava amb gran rigor la filosofia europea del seu temps —sobretot el neotomisme renovador que el cardenal Mercier impulsava des de Lovaina. D'altres, com *La Paraula Cristiana* de Carles Cardó o *El Matí* de Josep Maria Capdevila, han estat més estudiades, però no tant pel que fa als articles de filosofia que s'hi publicaven. En les tres publicacions trobem un

«“Criterion”, dirigida pel caputxí Miquel d'Esplugues, fou la primera revista de filosofia en català»

«Sant Agustí va ser dels primers filòsofs a ser traduïts al català, i Carles Cardó va traduir gairebé tot Sèneca per a la Bernat Metge»



Òscar Bardají

vol recuperar el passat filosòfic català, com les traduccions de Ramon Sibiuda que apareixen a *Criterion*, les de Joan Lluís Vives a *Barcino* i fins i tot les de Jaume Balmes.

Així doncs, no es pot entendre la història de la filosofia a Catalunya del segle XX sense un estudi aprofundit dels autors catòlics i les seves publicacions, i avui aquest estudi encara està per fer.

La seva tesi doctoral està dedicada al filòsof catòlic Jaume Serra Hunter. Quina va ser la seva aportació en l'àmbit de la filosofia?

Jaume Serra Hunter (1878-1943) va ser el primer catedràtic d'història de la filosofia de la Universitat de Barcelona, d'on arribaria a ser rector (1931-33). Gràcies a la seva erudició i al coneixement que tenia de la filosofia europea contemporània, va poder formar una generació de filòsofs reputats com Joaquim Xirau, Francesc Mirabent, Joaquim Carreras Artau, Joan Crexells, Eduard Nicol o Josep Ferrater Mora, entre d'altres. També va realitzar aportacions notables en la recuperació de la història del pensament català del vuit-cents, especialment de Francesc Xavier Llorens i Barba. Va ser acadèmic de la Reial Acadèmia de les Bones Lletres i de l'Institut d'Estudis Catalans. Va escriure més de 10 llibres i dotzenes d'articles, la majoria dels quals en català.

La seva significació política —home de confiança de Macià i Companys, va arribar a ser president interí del Parlament de Catalunya per ERC— el va dur a emprendre el camí de l'exili. Moriria a Mèxic l'any 1943, després de passar pels camps de concentració francesos.

Tot i ser catòlic practicant, la seva filosofia beu de l'espiritualisme acadèmic francès de finals del XIX i de la filosofia del sentit comú escocesa. Serra Hunter va intentar bastir un sistema metafísic que defugís alhora el positivisme utilitarista científic i el tomisme més intransigent. Així doncs, tot i que no es destaquí públicament per la seva confessionalitat, no es pot entendre la gènesi del seu pensament sense tenir en compte el context de la filosofia cristiana a Catalunya que em proposo estudiar, ja que va ser el medi en el qual es va formar i amb què va dialogar durant tota la seva trajectòria professional.

Jiménez Guirao, en la inauguració de curs de la Fundació Joan Maragall, el 26 d'octubre.

reguitzell d'intel·lectuals cristians que han quedat relegats a un segon pla respecte als intel·lectuals que van dur a terme la seva tasca filosòfica des de la universitat.

Quin va ser el seu paper en la recuperació dels estudis superiors de filosofia a Catalunya i en la producció intel·lectual en català des de començaments de segle XX?

Fins al 1912 no es creen les primeres càtedres de filosofia a la Universitat de Barcelona, que no guanyaria la seva autonomia fins a la Segona República. En aquest context acadèmic precari, és lògic que una part dels avenços en els estudis filosòfics provinguessin d'entorns eclesiàstics. Abans posava l'exemple de *Criterion*, però també podríem parlar de la Societat Catalana de Filosofia de l'Institut d'Estudis Catalans, que seria presidida pel canonge Josep M. Llovera i que, entre d'altres, es proposava elaborar un vocabulari filosòfic en llengua catalana anant a les fonts medievals de Llull i Eiximenis.

Un altre cas el podríem trobar en la traducció: sant Agustí va ser dels primers filòsofs a ser traduïts al català, i Carles Cardó va traduir gairebé tot Sèneca en 13 volums per a la Bernat Metge. També és des d'entorns eclesiàstics que es

Arrels Fundació inaugura La Troballa, un local dinàmic i polivalent

Punt de trobada entre les persones sense llar i la ciutadania

MAC
Barcelona

Arrels Fundació va inaugurar l'1 de desembre, al carrer Ample, número 3, de Barcelona, un espai on conèixer més de prop la realitat de les persones sense llar, trencar prejudicis i col·laborar amb l'objectiu de #ningú dormint al carrer. Es diu La Troballa i en paraules de Ferran Busquets, director d'Arrels Fundació, «pretén ser un punt de trobada entre les persones sense llar i la ciutadania».

El local de La Troballa acull, des de fa uns quants anys, el taller ocupacional, on participen una quarantena de persones que viuen o han viscut al carrer. A partir d'ara també s'hi faran xerrades de sensibilització, visites escolars, exposicions, tallers participatius per a grans i petits i altres tipus d'activitats pensades per tal de donar a conèixer la realitat de les persones que viuen o han viscut a la intempèrie i, alhora, perquè aquestes puguin explicar-la en primera persona.

«Obrim aquest nou espai dinàmic i polivalent, fruit del treball de molts anys, amb la missió de connectar els veïns i veïnes de

la ciutat de Barcelona que tenen casa amb qui no en té per intercanviar mirades i impressions», va explicar Ferran Busquets a la roda de premsa organitzada amb motiu de la inauguració del local. I va afegir: «Aquesta mena d'espais són essencials per apropar la problemàtica del sensellarisme a tothom i fomentar que la ciutadania tingui una visió crítica i que estigui informada del que passa al seu voltant.»

Productes artesanals

A La Troballa s'hi poden comprar els productes artesanals que s'elaboren al taller ocupacional d'Arrels, com ara llibretes, postals de Nadal, samarretes, dessuadores, necessers, tasses de ceràmica, bosses... Rocío Alonso, responsable del taller ocupacional, va posar en relleu que «és, per damunt de tot, un espai socialitzador, on les persones que viuen al carrer poden tenir unes rutines i desenvolupar les seves habilitats i competències».

La voluntària Cati Martí va constatar que «m'agrada l'espai físic de La Troballa i tot el que s'hi respira. Aquesta iniciativa reflecteix molt bé l'esperit d'Arrels. Generem vincles i això és molt gratificant». Per la seva banda, en Camilo, una de les persones ateses per Arrels Fundació, va manifestar que estava «contentíssim que s'hagi posat en marxa La Troballa perquè així oferim a la gent les diferents manualitats que confeccionem».

Des del 1987, Arrels Fundació ha acompanyat més de 16.100 persones sense llar en el seu camí cap a l'autonomia, oferint-los orientació i serveis útils d'allotjament, alimentació i atenció socio sanitària. Compten amb el suport de 78 treballadors i treballadores, més de 400 persones voluntàries i al voltant de 5.900 persones sòcies i donants que col·laboren per fer possible #ningú dormint al carrer.

La Troballa està situada al carrer Ample, número 3, de Barcelona.



Agustí Codinach



41

LA FAMÍLIA no és un jardí tancat, sinó una llar amb la porta oberta

Abundant en les idees de fons que han justificat les reflexions que el papa Francesc ha anat exposant fins aquí, ara ha obert un horitzó molt més espaiós davant els nostres ulls, plantejant a les famílies la possibilitat d'expandir-se de tal manera que l'amor que tots els seus membres comparteixen arribi a altres persones que no han tingut tanta sort com ells.

Heus aquí com ha introduït aquesta qüestió: «Una parella casada que experimenta la força de l'amor sap que aquest amor és cridat a guarir les ferides dels abandonats, a fomentar la cultura de l'encontre i a lluitar per la justícia» (AL 183).

Per tal d'explicar el sentit que ell ha volgut donar a aquesta nova proposta, Francesc ha emprat una expressió que potser requereix una breu explicació. Ha parlat de «la tasca de *domesticar* el món». Amb aquesta expressió ha volgut significar que el món s'hauria de convertir en una gran *casa* (en llatí, *domus*), és a dir, en quelcom anàleg a una *gran família*.

Vegem com ho explica:

«Una parella casada que experimenta la força de l'amor sap que aquest amor és cridat a guarir les ferides dels abandonats, a fomentar la cultura de l'encontre i a lluitar per la justícia.

Déu ha confiat a la família la tasca de 'domesticar' el món, per tal que cada persona consideri tots els éssers humans com a germans i germanes. Una mirada atenta a la vida quotidiana dels homes i les dones d'avui mostra immediatament la necessitat urgent d'una saludable injecció d'esperit de família. No tan sols l'organització de la vida social topa cada vegada més amb una burocràcia allunyada dels vincles humans fonamentals, sinó que fins i tot els costums socials i polítics mostren signes de degradació.

En canvi, **les famílies obertes i solidàries fan lloc per als pobres i teixeixen relacions d'amistat amb els qui ho estan passant pitjor que elles.** En el seu esforç per viure d'acord amb l'Evangeli, no obliden les paraules de Jesús: "Cada vegada que ho fèieu a un d'aquests germans meus més petits, a mi m'ho fèieu" (Mateu 25,40).

En definitiva, viuen allò que se'ns demana amb tanta eloquència en aquest text: "Quan facis un dinar o un sopar, no hi cridis els teus amics, ni els teus germans, ni els teus parents, ni els veïns rics. Et podrien correspondre amb un altra invitació, i ja tindries la recompensa. Més aviat, quan facis un banquet, convida-hi pobres, invàlids, coixos i cecs. Feliç de tu, llavors, ja que ells no tenen res per a recompensar-te" (*Luc 14,12-14*).

Seràs objecte de benedicció! Heus aquí el secret d'una família feliç» (AL 183).

Amb el mateix criteri, Francesc també ha al·ludit als matrimonis cristians que, amb el seu comportament, són, per als altres, un testimoniatge viu de l'Evangeli de Jesús, convertint així la seva vida en una contínua acció evangelitzadora.

«Amb el testimoniatge, i també amb la paraula, les famílies parlen de Jesús als altres. Els transmeten la fe, desvetllen el desig de Déu i mostren la bellesa de l'Evangeli i l'estil de vida que ens proposa.

D'aquesta manera, els matrimonis cristians pinten el gris de l'espai públic omplint-lo del color de la fraternitat, de la sensibilitat social, de la defensa dels fràgils, de la fe lluminosa, de l'esperança activa. La seva fecunditat s'expandeix i es tradueix en milers de maneres de fer present l'amor de Déu en la societat» (AL 184).

Una altra expressió del papa Francesc pot requerir una breu explicació: «*Discernir el Cos de Crist*», amb una referència explícita a la celebració de l'Eucaristia. Ho ha expressat d'aquesta manera:

«L'Eucaristia exigeix que tots siguem membres de l'únic cos eclesial. El qui s'apropa al Cos i la Sang de Crist no pot, al mateix temps, ofendre aquest mateix Cos provocant escandaloses divisions i discriminacions entre els seus membres.

Això és el que significa 'discernir' el Cos del Senyor, reconèixer-lo amb fe i caritat tant en els signes sacramentals com en la pròpia comunitat. [...]

Quan els qui combreguen prefereixen no mirar els pobres i els qui sofreixen, o permeten diverses formes de divisió, de menyspreu i de desigualtat, l'Eucaristia és rebuda indignament. En canvi, les famílies que poden rebre l'Eucaristia regularment, reafirmen el seu desig de fraternitat, la seva consciència social i el seu compromís amb els necessitats» (AL 186).

- Fins a quin punt podem afirmar que la nostra família practica una generosa solidaritat?
- Et sents capaç d'aplicar la reflexió del papa Francesc a la teva pròpia vida i a la teva pròpia família? En què haurien de canviar?



Segons un estudi, els escarabats piloters es guien a través de la Via Làctia.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Hi ha animals que de nit s'orienten amb els estels

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya



És un descobriment que han fet científics actuals. Es tracta d'animals tan diversos com són les foques, els escarabats piloters i els ocells. M'ha semblat una notícia digna de ser coneguda.

Era a mitjan l'any 2000 quan Guido Denhardt (biòleg de la Universitat de Rostock) i el seu col·lega Björn Mauck es van plantejar el problema de com la foca Nick s'orientava quan feia recorreguts de nit i van arribar a la conclusió que es guiava amb la visió dels estels del cel nocturn quan no hi havia núvols. No cal explicar com s'ho van fer per seguir les reaccions de la foca, però el resultat innegable va ser que les estrelles més brillants del firmament li servien de guia.

I fa poc més d'una dècada que uns altres científics, Marie Dacke i Eric Warrant (de la Universitat de Lund, a Suècia), van fer un altre descobriment a Sud-àfrica. Van observar que els escarabats piloters feien rodar les seves boles de fem en línia ben recta. Això només es pot fer si tenen un punt fix de referència, però a la nit no hi havia cap llum encès que expliqués el fenomen i, observant, observant, els dos estudiosos van poder arribar a la conclusió que

aquests escarabats es guiaven per la Via Làctia.

I més segur és, encara, que els ocells de vol nocturn tenen els estels per fars orientadors. Això va acabar demostrant-ho del tot Stephen T. Emlen amb les experiències que va fer amb passerells blaus. I va poder arribar, a més a més, a la conclusió que aquesta habilitat dels ocells no era congènita sinó adquirida.

Ara bé, això planteja la pregunta: què passa amb aquests animals si es troben amb la contaminació lumínica de les ciutats provocada pels humans? Com s'orienten aleshores en el seu trajecte? La resposta és clara: ja no s'orienten. Els biòlegs Dacke i Warrant van poder observar, a Sud-àfrica, que els escarabats en poblacions il·luminades ja no avançaven en línia recta sinó fent cercles. I, és clar, el que s'ha vist que passa amb els escarabats piloters pot passar igualment amb les foques o els ocells, cosa que ha de tenir repercussions en certs sistemes biològics. I d'això n'ha parlat James Foster, de la Universitat de Würzburg.

Nosaltres ens quedarem simplement amb la notícia com a cosa interessant.

TRADICIONS REMEIERES

La botja és mel·lífera

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins



La botja (llat., *Artemisia herba-alba*; cast., *Ontina*, *boja blanca*), és una planta força comuna a Navarra, a l'Aragó i a bona part de Catalunya. Els antics frares la definiren com una «mata que té las fullas molt primas y blanquinosas, las camas tendras y fa un olor molt suau. S'usa per remey contra'ls cuchs». Amb el nom de *botja* es coneixen nombroses plantes, de les quals destaca la *botja d'escombres* (llat., *Dorycnium pentaphyllum* cast., *socarrillo*), que és un petit arbust, molt ramificat, de branques dretes i peludes que fa unes flors d'un color blanquinós. Es troba en boscos de llocs àrids, normalment molt a prop del romaní i és una planta mel·lífera i, alhora, molt apta per fer escombres totalment ecològiques.

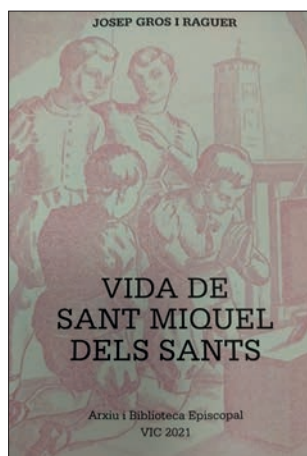
Botja, com he dit més amunt, és el nom genèric donat a un gran nombre de plantes, especialment per referir-se a les mates baixes i arrodonides. A tall d'exemple, us esmento: botja de cuc, botja de les meleres (que és l'esteperola), botja fenollera

(que és l'espernallac), botja llemeno-sa, botja pudent, botja ronyosa (que és el plantatge de matafoc) i la botja peluda.

A propòsit de la *botja peluda*, coneguda també com l'*herba del pastor* i també com l'*herba de les morenes* (llat., *Mercurialis tomentosa*; cast., *carra*), la trobem de manera abundant en els erms de bona part del territori peninsular. Comença a florir en acabar l'hivern i durant tota la primavera. És una planta remeiera que està agraciada amb notables virtuts purgants. A més, aplicada en cataplasmes calents tempera els dolors reumàtics. Segons una antiga tradició, és tinguda com a «herba santa», ja que és una planta molt adient per combatre les mossegades dels gos-sos rabiosos, d'ací el nom popular d'*herba de Santa Quitèria*, l'advocada contra la ràbia. D'ací a quinze dies us parlaré, ja dins del 2022, si Déu vol, de l'estepa, que també és una planta molt comuna en els nostres boscos. Com sempre, us desitjo Pau i Bé!



Botja és el nom genèric donat a un gran nombre de plantes.



JOSEP GROS I RAGUER

Vida de Sant Miquel dels Sants
Arxiu i Biblioteca Episcopal Vic,
2021, 303 pàg.

Aquest llibre vol ser un homenatge al Dr. Josep Gros i Raguer, prevere, amb motiu del cinquantenari de la seva defunció, ocorreguda a Barcelona el 10 d'agost del 1971. L'any 1936 es va imprimir la seva obra hagiogràfica més important, *Vida de Sant Miquel dels Sants*, que ara es reedita en facsímil.

Llibres més
venuts el mes
de NOVEMBRE

MARC VILARASAU, sj

Amor que crema
Claret

TED CHIANG

La història de la teva vida
Mai Més

RAFAEL NADAL

Quan s'esborren les paraules
Columna Edicions

+claret



FRANCESC MIRALPEIX VILAMALA

Les pintures murals de Sant Climent de Tallorta
ICRPC, 2021, 121 pàg.

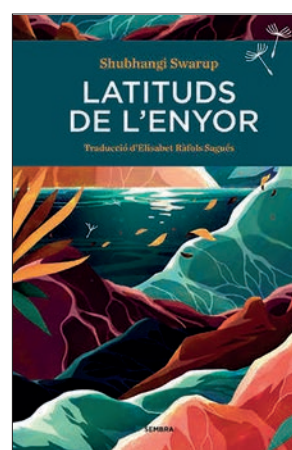
L'església de Sant Climent de Tallorta (Bolvir, la Cerdanya) preserva un dels pocs conjunts pictòrics d'època barroca conservats en la seva totalitat. Les pintures, realitzades en època del bisbe Simeó de Guinda, fan d'aquest conjunt declarat Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) un dels millors aparadors de l'art i la cultura barrocs del Pirineu català. (Ramon Ribera)



JUAN JOSÉ RABANAL EVA PEÑAFIEL

Emoprende en familia
Khaf, 2021, 420 pàg.

Una guia per a famílies que treballa l'aspecte socioemocional amb els fills i filles. Inclou una part teòrica i una altra de pràctica amb activitats que es poden utilitzar de manera individual o com a fitxes de treball. Els autors són doctors en psicopedagogia, experts en intel·ligència emocional, disciplina positiva i neuropsicoeducació.



SHUBHANGI SWARUP

Latituds de l'enyor
Sembra, 2021, 313 pàg.

Un científic que estudia els arbres i un savi vident que els parla; un geòleg que treballa per posar fi a guerres inútils sobre una glacera; un ieti que busca la companyia humana... Guanyadora del premi més prestigiós de l'Índia i traduïda arreu del món, aquesta novel·la ens descobreix una narradora d'un talent i una visió extraordinàries.

CRÍTICA DE CINEMA

JOSAN MONTULL

Salesià



Quilòmetres de redempció

Quan tothom creia que *Mula* (2018) seria l'última pel·lícula de Clint Eastwood, aquest veterà cineasta, amb 91 anys, torna dirigint i protagonitzant un film bonic, que traspua —des de la senzillesa— valors humans i familiars.

Mike Milo, una antiga estrella de rodeo i criador de cavalls retirats (Eastwood) accepta un encàrrec amb trampa d'un antic cap: portar el seu fill petit, el Rafo, des de Mèxic de tornada a casa per allunyar-lo de la seva mare alcohòlica. Fidel al seu profund sentit de la fidelitat a la paraula donada, el Milo comença el seu viatge i es troba amb el Rafo, agressiu, violent, maleducat i pòtol, que va acompanyat pel seu únic amic, un gall de baralla, Macho, en qui el noi projecta el seu masclisme i la seva visió supervivent de la vida. En el viatge, tots dos s'embarcaran en una aventura inesperada.

La pel·lícula, de baix pressupost, és d'una senzillesa i sinceritat aclaparadores. En aquesta història de carretera, envoltada d'espais oberts i sense gairebé violència, Eastwood ens dona una lliçó de vida. Els dos personatges, l'ancià i l'adolescent, busquen afecte i una família. A mesura que avancen els quilòmetres,

creix l'amistat entre aquestes dues persones que s'assemblen molt més del que podien haver imaginat. Per a tots dos els quilòmetres són un camí de redempció a l'encontre d'ells mateixos.

El nonagenari Eastwood ens torna a donar una lliçó de bon cinema amb aquesta pel·lícula modesta, senzilla i tendra. Temes com la família, l'amistat, l'acollida, l'honradesa, la religió i l'amor desfilen per la pantalla en aquest entretingut film.

Tendra, amable, bondadosa... una història crepuscular en la qual els herois saben ballar boleros.

AMB BON HUMOR



CRY MACHO

DIRECTOR: Clint Eastwood

GUIÓ: N. Richard Nash, Nick Schenk

INTÈRPRETS: Clint Eastwood, Eduardo Minett, Natalia Traven, Fernanda Urrejola, entre altres

MÚSICA: Mark Mancina

Drama

Estats Units

104 minuts

CRÍTICA LITERÀRIA

JOAN ANDREU PARRA
Periodista



Nova mirada a la vellesa



JAVIER YANGUAS

Pasos hacia una nueva vejez
Los grandes retos sociales y emocionales de la madurez
Ediciones Destino, 2021, 263 pàg.

És habitual una mirada problematitzant la vellesa. S'agraeix que l'autor d'aquest volum ens digui que «la vellesa no és una desgràcia col·lectiva, sinó una sort immensa», i ens recorda que l'esperança de vida (en només 100 anys) ha passat dels 35 fins als 80 anys.

Javier Yanguas és un prestigiós gerontòleg i psicòleg que, des d'una posició de privilegi (és el director científic del programa de Gent Gran de "la Caixa"), ha estudiat a fons el fenomen i posa els llums llargs a explorar el futur proper quan «les generacions més formades de la història (els fills del baby-boom) comencen a arribar a la vellesa». L'autor apunta tensions possibles, com noves necessitats de suport en tenir menys fills o sense descendència, més població sense parella, major coexistència amb fills adults o generacions grans econòmicament més riques que les joves, que posaran a prova el pacte intergeneracional.

L'autor qüestiona en positiu algunes teories que amaren les intervencions en el col·lectiu de la gent gran, com el paradigma de l'envelliment actiu (amb el focus en el fer i no en el ser). Què esperem i demanem a la gent gran: «Volem velles i vells que visquin la seva vida i no ens molestin o persones que aportin a la societat i al bé comú?»

Altres accents en el llibre són el del benestar i el sentit de la vida, la soledat o el de la vulnerabilitat i les cures, que l'autor demana elevar a la categoria de prioritat màxima. Hi trobem afirmacions rotundes com: «Rebutgem la vida perquè la seva profunditat neix en allò que íntimament ens sacseja, i menypreem el sentit de la cura perquè el compromís ens fa trontollar.»

Les cites de nombrosos autors no es fan feixugues sinó que ens aporten elements de reflexió i també recollim apunts que ens poden servir per al dia a dia com «les relacions de cura han d'estar ancorades en valors com la dignitat, l'autonomia, la responsabilitat i la transversalitat».

RAUXA

L'acció divina

No hi ha vida cristiana sense pregària. El cristià es posa davant Déu, escolta i espera. La pregària, pròpiament, no és ben bé una acció nostra, no és una activitat més del dia a dia del cristià. És una acció de Déu, té l'origen en Ell. Nosaltres, en tot cas, el que fem és predisposar-nos a rebre aquesta iniciativa divina i romandre oberts a la seva paraula. Per part de l'home la pregària és una resposta a l'acció sempre prèvia de Déu. Ens pertoca respondre-hi amb la nostra atenció i fidelitat, sense desesperar mai.

Això que val per a la pregària val també per a tota la vida cristiana, perquè la iniciativa sempre la té Déu, que és principi i origen de tot. L'amor n'és un altre exemple: per més voluntat que hi posem no sempre podem estimar els germans. Si l'amor fraternal és possible no és pas a causa de la nostra gran bondat, ni pel nostre esforç ingent, sinó perquè prèviament Déu ja ha vessat el seu amor sobre la humanitat en Crist. D'una manera semblant a com el Fill es va encarnar gràcies al «sí» de Maria, l'home tan sols ha de dir «sí» per obrir-se a l'acció divina. I vet aquí la gran i admirable paradoxa: només Déu té la iniciativa, només Ell és realment omnipotent, però no fa mai res sense el nostre consentiment, tot ho fa a través del preciós do de la llibertat humana. I és aquí, en el nostre «sí» o el nostre «no», on s'hi juga tot.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Altres bisbats

UNIVERSITAT PONTIFÍCIA DE SALAMANCA

Curs en línia de postgrau *Nuevos subrayados del pensamiento de la Iglesia*, **del dilluns 28 de febrer al divendres 20 de maig**. Més informació: rapardoma@upsa.es.na (c/ Consell de Cent, 293).

Barcelona

PARES TEATINS

El **diumenge 19 de desembre**, a les 17.30, concert *La volta a la Península en 12 nades* per a la Fundació Manos Providentes; el **divendres 24**, a les 19.00, Missa del Gall i cant de la Sibil·la amb Rosa M. Ramírez a l'església de Sant Gaietà de Barcelona (c/ Consell de Cent, 293).

FUNDACIÓ NEN DÉU

El **dilluns 20 de desembre**, a les 20.00, organitza un concert amb l'Orquestra de Corda del Conservatori Municipal de Barcelona a l'Auditori Eduard Toldrà. Reserves: tel. 934 352 404.

EFFATHÀ

El **dimecres 22 de desembre**, a les 18.00, dins del curs *Coneixement de Catalunya i espiritualitat*, Màxim Muñoz parla sobre *Jesús de Natzaret. Historicitat i història*. Inscripcions: www.cristiansde-base.cat/formulari-de-matricula-curs-de-coneixement-de-catalunya-i-espiritualitat.

BASÍLICA DE LA CONCEPCIÓ

El **divendres 24 de desembre**, a les 19.00, Missa del Pollet; a les 24.00, Missa del Gall amb la coral Veus Concepció; vespres solemnes a totes les solemnitats a les 19.00. Durant les festes de Nadal està instal·lat un pessebre monumental al claustre (c/ Roger de Llúria, 70 – Barcelona).

MANS UNIDES

Fins al **divendres 14 de gener** es poden presentar les fotografies de natura per al concurs solidari de Mans Unides. Més informació: www.mansunides.org.

DOMINICS

Exposició d'art dominicà pel VIII centenari de la mort de sant Domènec i els 450 anys de la batalla de Lepant al convent de Santa Caterina de Barcelona, de 10.00 a 12.30 (c/ Bailén, 10) i de 18.00 a 19.30 (c/ Ausiàs Marc, 54).

Girona

ORGUE

El **diumenge 26 de desembre**, a les 18.00, concert de Pierre Vidal, a l'església de Santa Coloma de Farners, amb motiu del 25è aniversari de la mort del cardenal Jubany.

Sant Feliu de Llobregat

MISSA DE NADAL

El **dissabte 25 de desembre**, a les 12.15, el bisbe Agustí Cortés presideix la celebració a la parròquia de Sant Pere Apòstol de Sant Boi de Llobregat.

Tarragona

PESSEBRE VIVENT

El **dissabte 25 de desembre**, a les 18.15, representació al turó de l'ermida de la Mare de Déu de Montornès a la Poble de Montornès.

Terrassa

SANTUARI DE PUIGGRACIÓS

El **diumenge 19 de desembre**, a les 17.00, danses de pau universal guiades per David Gallardo.

CATEDRAL

El **divendres 24 de desembre**, a les 24.00, Missa del Gall presidida per Mons. Salvador Cristau; el **dissabte 25**, a les 12.00, presideix la solemnitat de Nadal i imparteix la benedicció apostòlica.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Pels catequistes, cridats a proclamar la Paraula de Déu

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català



El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f /catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

[Catalunya Cristiana](https://www.youtube.com/channel/UC...)

Director: Mn. Miquel Ramón Fuentes

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*

Col·laboradors d'aquesta setmana: *Eloi Aran, Pilarín Bayés, Agustí Codinach, Quique Fernández, Antonio Gil, Jaume González Padrós, Joan Guiteras, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Josan Montull, Francesc Nicolau, Joan Palero, Joan Pallarès-Personat, Quique, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Valentí Serra, Teresa Solà, Sebastià Taltavull, Joan Maria Vernet, P-J Ynaraja*

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

director@catalunyacristiana.cat

redaccio@catalunyacristiana.cat

administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

publicitat@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: *Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura*

Administració: *Isabel Giral (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)*

Autoedició i compaginació:
Macià Grau

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.*
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

MAC

Cuina Justa, l'empresa d'economia social de la Fundació Cassià Just, genera oportunitats de feina i de vida per a persones amb trastorns mentals i risc d'exclusió social. Compta amb 355 treballadors, el 70% amb discapacitat. Elaboren un menjar artesà, de proximitat, de qualitat i saludable. Ofereixen diversos productes i serveis, com aragetió de menjadors, elaboració de menús per a empreses i escoles, càterings per a esdeveniments i productes de l'anomenada Quinta Gamma (entrepans i amanides) per a empreses de restauració i hostaleria. Més informació: <https://cui-najusta.com>.

Amb quins objectius es va crear l'empresa Cuina Justa de la Fundació Cassià Just?

L'any 1994 un grup de professionals del sector de la salut mental va tenir la idea i l'interès de recercar i trobar maneres de donar continuïtat a la formació de joves i adults amb patologies mentals a través d'una feina. Així va ser com va néixer la Fundació Cassià Just amb el propòsit de generar ocupació per a persones amb especials fragilitats mentals a través de la creació d'un Centre Especial de Treball (CET) a la ciutat de Sant Boi de Llobregat.

Cuina Justa ha esdevingut en aquests vint-i-set anys un referent social i solidari dins de l'àmbit de la gastronomia.

Sí, a través dels anys i de l'experiència acumulada, aquest CET ha esdevingut un format d'empresa social i solidària. Cuina Justa s'ha convertit en tot un referent del sector a partir de tres components sòlids en la seva estratègia: qualitat en les persones, defensant el treball digne i el seu acompanyament; qualitat en els productes, generant una gastronomia qualitativa i competitiva en el mercat, i, finalment, una marca social que transmeti els nostres valors solidaris i de respecte amb el medi ambient i que promogui confiança social. Podem dir que alimentem vides solidàriament.

Com us ha afectat la pandèmia

Àngela Jover, directora general adjunta de Cuina Justa



«Alimentem vides solidàriament»

del Covid-19 els darrers mesos?

Cuina Justa justifica el seu model d'Economia Social amb un component econòmic ferm i pertal de fer viable el programa social. Ho fem mitjançant la seva sostenibilitat amb uns recursos propis de més del 90% a través de les vendes en el mercat. Durant la pandèmia aquest fet ha estat contradictori i negatiu per a Cuina Justa, ja que depenem considerablement dels mercats de turisme i de les empreses. Per tant, la pandèmia ens ha afectat i hem passat moments compromesos. Això no obstant, en aquest temps hem aconseguit mantenir el nostre principal repte, que ha estat mantenir tots els llocs de treball a Cuina Justa.

Quina és la finalitat de la campanya «Planta't a la salut mental,

posa la teva llavor», que acaba de posar en marxa?

La sensibilització i el missatge que les malalties mentals ens poden afectar a tots i que hi ha col·lectius de persones que les pateixen de manera important. Podem donar suport al seu projecte de vida a través d'un treball digne que, des de la Fundació Cassià Just-Cuina Justa, considerem que és la principal eina per a la seva inserció social com a persones de ple dret. Totes les persones que hi col·laboren amb una aportació rebran un sobre de llavors d'una planta aromàtica vinculada a la cuina, amb la idea d'acompanyar-les i fer-les créixer. Les donacions es poden fer a través de Bizum amb el codi 01276 o de transferència bancària a l'ES71-1491-0001-2420-8056-0119.

ràdio estel



El matí a Ràdio Estel
de 8 h a 13.45 h



Tot anirà bé
de 15 h a 18 h



Camins
de 20 h a 21 h

Barcelona 106.6

Tarragona 100.6

Girona 103.4

Lleida 91.5

Catalunya Central 93.7

Vic 98.4

Tortosa 90.1

El Garraf 96.8

La Cerdanya 104.4

La Seu d'Urgell 105.0

Andorra 107.5

Bossòst 106.0

escoltant, sentiràs